

RP 34/2019 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om småbarnspedagogik och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om småbarnspedagogik och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras. Genom ändringen av lagen om småbarnspedagogik återinförs barns subjektiva rätt till småbarnspedagogik som heldagsvård. Motsvarande ändring föreslås även i den reglering som gäller stödet för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. För privat vård av barn föreslås ett högre stöd om barnet deltar i småbarnspedagogik på heltid. Småbarnspedagogiken ska enligt förslaget fortsättningsvis ordnas på deltid eller nedsatt stödet för privat vård av barn betalas, när barnet deltar i småbarnspedagogisk verksamhet som ordnas utöver förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2020.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering (Förhandlingsresultatet om regeringsprogrammet av den 3 juni 2019) införs ”en subjektiv rätt till småbarnspedagogik på heltid”.

Enligt en bilaga till regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering (Förhandlingsresultat om det strategiska programmet av den 27 maj 2015) skulle den subjektiva rätten till dagvård begränsas till halvdagsvård när en av föräldrarna var moderskaps-, faderskaps- eller vårdledig eller lyfte hemvårdsstöd för att sköta ett av familjens andra barn. En motsvarande begränsning skulle införas för privatvårdsstödet. Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik hörde samman med sparåtgärder för statsfinanserna.

Under beredningen beslutades att man i stället för att begränsa rätten till småbarnspedagogik skulle föreskriva att varje barn har rätt att delta i 20 timmar småbarnspedagogik i veckan i stället för som heldagsvård som tidigare. Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik mötte motstånd i många utlåtanden från experter, men trots motståndet trädde en lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik (108/2016) i kraft den 1 augusti 2016.

Regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet. Förhandlingar om propositionen har förts med social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet och Finlands Kommunförbund. Dessutom ordnades ett diskussionsmöte om propositionen den 22 augusti 2019, då representanter för ministerierna, regionförvaltningsverken och andra myndigheter samt kommunerna och de centrala organisationerna hördes.

De handlingar som gäller beredningen av regeringspropositionen och källuppgifterna om de undersökningar som nämns i propositionen återfinns i statsrådets tjänst för projektinformation på adressen: <https://minedu.fi/sv/projekt?tunnus=OKM023:00/2019>

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagen om småbarnspedagogik

Bestämmelser om barns rätt till småbarnspedagogik finns i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) som trädde i kraft den 1 september 2018. Enligt 12 § 1 mom. ska kommunen ”utöver vad som föreskrivs i 5 §, se till att barnet innan den läroplikt som avses i lagen om grundläggande utbildning uppkommer får delta i 20 timmar småbarnspedagogik i veckan på en sådan av kommunen anordnad plats som avses i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen får betalas. Småbarnspedagogik ska dock inte ordnas för barnet under den tid för vilken den faderskapspenning utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen får betalas.”

I 2 mom. föreskrivs det om rätten till småbarnspedagogik som heldagsvård på grund av att föräldrarna arbetar, är sysselsatta som företagare eller studerar. ”Med avvikelse från 1 mom. ska småbarnspedagogiken ordnas som heldagsvård om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) antingen arbetar eller studerar på heltid eller är sysselsatta på heltid som företagare eller i eget arbete. När den situationen upphört ska småbarnspedagogik fortfarande ordnas enligt detta moment i två månaders tid, förutom om barnets förälder eller en annan vårdnadshavare till barnet stannar hemma för att sköta ett annat barn som bor i familjen eller pensioneras.”

I 3 mom. finns bestämmelser om en mer omfattande rätt än 20 timmar i veckan. ”Barnet har rätt till mer omfattande småbarnspedagogik än vad som föreskrivs i 1 mom. i den omfattning som behövs på grund av att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare är deltidsanställda eller tillfälligt anställda, deltar i sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller av något annat motsvarande skäl.”

Enligt 4 mom. ska barn som behöver det ”få småbarnspedagogik som heldagsvård, när det behövs med tanke på barnets utveckling eller behov av stöd eller på grund av familjens omständigheter eller om det annars är förenligt med barnets bästa”.

Vidare föreskrivs det i 5 mom. att ”oberoende vad som föreskrivs i 1 mom. ska småbarnspedagogik inte ordnas när barnet deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning. I sådana fall ska småbarnspedagogik dock ordnas enligt behov om barnet har rätt till mer omfattande småbarnspedagogik än 1 mom. föreskriver.”

Rätten till skiftomsorg grundar sig på behovsprövning. Enligt 13 § ordnas skiftomsorg ”på kvällstid, nattetid, veckoslut och söckenhelger och andra helger på daghem eller i familjevård. Skiftomsorg ska i behövlig utsträckning ordnas för barn som behöver detta på grund av en förälders eller en annan vårdnadshavares arbete eller studier.”

Enligt 14 § i lagen om småbarnspedagogik har de föräldrar till eller andra vårdnadshavare för i 12 § avsedda barn som inte väljer en sådan av kommunen ordnad plats inom småbarnspedagogiken som avses i den paragrafen för ordnande av vården eller småbarnspedagogiken på något annat sätt rätt till stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) så som närmare föreskrivs i den lagen.

2.2 Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996, nedan stödlagen) föreskrivs det om de ekonomiska stöd med vilka föräldrar får stöd för ordnande av vården av barnet samt för att kombinera arbete och familjeliv. Enligt 3 § 1 mom. förutsätter i lagen avsett stöd för hemvård av barn och stöd för privat vård av barn att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare inte väljer en i 12 § 1—4 mom. i lagen om småbarnspedagogik avsedd eller en med 12 § 5 mom. i den lagen förenlig av kommunen anordnad plats inom småbarnspedagogiken och att barnet faktiskt är bosatt i Finland. En över tre månader lång utlandsvistelse betraktas inte som faktisk bosättning i Finland.

Enligt 2 § 4 punkten i stödlagen avses med stöd för privat vård av barn ett ekonomiskt stöd som betalas till en vårdproducent som anges av en förälder eller annan vårdnadshavare för ordnande av vården av ett barn och som kan bestå av vårdpenning och vårdtillägg.

Enligt 2 punkten i paragrafen avses med *serviceproducent* en privat person eller en sammanlutning som har gjort en anmälan enligt 44 § i lagen om småbarnspedagogik och som bedriver småbarnspedagogisk verksamhet mot ersättning, eller en person som har ingått arbetsavtal om småbarnspedagogik med den förälder eller en annan vårdnadshavare som har rätt till stöd, dock inte en medlem i samma hushåll.

Stöd för privat vård av barn betalas för varje barn som berättigar till stöd. Enligt 4 § 3 mom. är vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn 58,87 euro per kalendermånad för varje barn i familjen som är berättigat till den småbarnspedagogik som avses i 12 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik eller till den småbarnspedagogik som avses i 12 § 5 mom. i den lagen. År 2019 är vårdpenningen i sådana situationer 63,40 euro i månaden på grund av indexjusteringar.

Enligt 4 mom. är vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn dock 160,00 euro per kalendermånad för varje sådant barn i familjen vars föräldrar eller andra vårdnadshavare arbetar på heltid på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller som studerar, arbetar i eget företag eller är sysselsatta i eget arbete på heltid. Efter att den situation som nämns ovan har upphört är barnet fortfarande berättigat till stöd för privat vård enligt detta moment i två månader, förutom om barnets förälder eller en annan vårdnadshavare stannar hemma för att vårda ett annat barn i familjen eller går i pension. Rätten till en vårdpenning enligt stödet för privat vård av barn som uppgår till 160,00 euro gäller även under den tid då barnet har rätt till småbarnspedagogik omfattande över 20 timmar per vecka på grund av att barnets

RP 34/2019 rd

förälder eller en annan vårdnadshavare arbetar på deltid eller tillfälligt, deltar i sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller motsvarande, eller om barnet enligt ett beslut av kommunen har konstaterats ha rätt till småbarnspedagogik på heltid enligt 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik. År 2019 är vårdpenningen i sådana situationer 172,25 euro i månaden på grund av indexjusteringar.

I 4 a § i stödlagen föreskrivs det att det beslut enligt 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik som gäller barnets rätt till småbarnspedagogik på heltid och som avses i 4 § 4 mom. i stödlagen, fattas av kommunen.

Vårdtillägg till stödet för privat vård betalas för varje barn i familjen. Tillägget är inkomstbundet och 2019 är vårdtilläggets fulla belopp per barn 144,85 euro per kalendermånad. I det fall som avses i 4 § 3 mom. är vårdtillägget till stödet för privat vård av barn dock hälften av det belopp som vårdtillägget annars skulle uppgå till. År 2019 uppgår fullt vårdtillägg i sådana situationer till högst 72,40 euro i månaden per barn med beaktande av indexjusteringarna.

Vårdpenningen eller vårdtillägget kan enligt beslut av kommunen betalas förhöjt med ett belopp som kommunen bestämmer (*kommuntillägg*). År 2018 varierade kommuntillägget till stödet för privat vård mellan kommunerna från 90 euro till cirka 1 200 euro i månaden för barn som inte fyllt tre år och som deltar i småbarnspedagogik som heldagsvård på daghem.

Stödet kan som högst uppgå till det belopp som barnets förälder eller en annan vårdnadshavare har avtalat om som ersättning för den småbarnspedagogiska verksamheten med den som producerar tjänsten.

Folkpensionsanstalten (FPA) ansvarar för administrationen och utbetalningen av stödet. Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ansöker om stödet hos FPA och stödet betalas direkt till den som producerar tjänsten.

2.3 Finansieringen av småbarnspedagogiken och stödet för privat vård av barn

Kostnaderna för småbarnspedagogiken finansieras genom statsandel, kommunens finansieringsandel och intäkter från klientavgifter. År 2019 uppgår statsandelen för basservice kalkylerat till cirka 25,37 procent av utgifterna. Statsandelen jämnas dock ut med hjälp av ett utjämningsystem, så att statsandelen för varje kommun varierar enligt kommunens betalningsförmåga och storlek.

”På verksamhet som kommunen ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) ” enligt 60 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik. Enligt 2 mom. ska kommunen ”anvisa resurser för den småbarnspedagogik som ligger till grund för statsandelen”. I 3 mom. föreskrivs det att för verksamhet enligt lagen om småbarnspedagogik ”kan kommuner och samkommuner, inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten, beviljas statsunderstöd så som föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). För investeringar kan statsunderstöd också beviljas kommuner och samkommuner enligt statsunderstödslagen (688/2001). Statsbidragsmyndighet i ärenden som gäller investeringsunderstöd är regionförvaltningsverket.”

Statsandelen grundar sig på invånarantalet enligt olika åldersklasser och andra kriterier som anges i lagen om statsandel för kommunal basservice. Då statsandelen bestäms beaktas bland annat andelen arbetslösa i kommunen, andelen invånare med främmande språk som modersmål, tvåspråkighet, karaktär av skärgård och invånarnas utbildningsbakgrund. Kommunerna beviljas tilläggsdelar till statsandelarna för fjärrorter och på basis av självförsörjningsgraden i fråga om arbetsplatser. Kommuner inom samernas hembygdsområde beviljas tilläggsdel för samiskspråkighet och den bestäms enligt 28 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. Enligt 48 § i den lagen beviljar finansministeriet kommunen statsandel och beslutar om utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomsterna.

Kommunen ansvarar för finansieringen av de stöd för privat vård av barn som betalas till dess egna invånare. Staten ansvarar för finansieringen till den del stöden betalas till personer vars hemkommun inte är i Finland. För verkställigheten av stödet för privat vård av barn svarar Folkpensionsanstalten. Detta gäller även kommuntilläggen, om Folkpensionsanstalten och kommunen har gjort en sådan överenskommelse. I annat fall är det kommunen som ansvarar för verkställigheten av kommuntilläggen. Beloppet av de stöd som ska betalas varje månad betalar kommunen på förhand till Folkpensionsanstalten. Grunden för den ersättning som ska betalas av kommunen utgörs av det antal personer som har kommunen som hemkommun den första dagen i månaden.

Kommunerna får själva bestämma huruvida de betalar kommuntillägg samt på vilka villkor och hur mycket. Beloppet av kommuntillägget kan variera beroende på barnets ålder, men oftast så att det betalas ett större kommuntillägg för barn under tre år än för äldre barn. Andra eventuella villkor för att få kommuntillägg enligt stödet för privat vård av barn kan innefatta den tid som barnet deltar i småbarnspedagogik, föräldrarnas gällande anställningsförhållande eller studier samt att stöd kan fås endast för hela månader och för ett barn som är i behov av särskilt stöd.

2.4 Utvecklingen av den subjektiva rätten till dagvård och småbarnspedagogik

Lagen om barndagvård (36/1973) och förordningen om barndagvård (239/1973) trädde i kraft 1973. Innan dess fanns bestämmelser om barndagvård i lagen om barnskydd som trädde i kraft 1936. I lagen om barndagvård betonades servicen ur ett vård- och socialvårdsperspektiv och med en arbetskraftspolitisk utgångspunkt. Man behövde skapa en trygg vårdplats för barnen för att föräldrarna skulle kunna delta i arbetslivet. Dagvårdsplatsen beviljades enligt kommunens behovsprövning. Barndagvården utvecklades som ett led i en familjepolitisk helhet. Målet för utvecklingen av vårdsystemen för barn var att skapa ett vårdsystem som beaktar barnfamiljernas olika behov, är tillräckligt mångsidigt och som tryggar verkliga valmöjligheter. På 1980-talet skapades stödet för hemvård av barn som ett alternativ till dagvården. Från ingången av 1990 hade alla föräldrar eller andra vårdnadshavare med barn under tre år rätt att för att ordna vården av barnet efter föräldrapenningsperioden få stöd för hemvård av barn eller kommunal dagvårdsplats enligt eget val.

År 1990 föreslogs att föräldrarnas rätt till valfrihet skulle utvidgas med en åldersklass så att den omfattade familjer med barn under fyra år och avsikten var att ändringen skulle träda i kraft vid ingången av 1993. Samtidigt föreskrevs det att vårdnadshavarna hade rätt att efter föräldrapenningsperioden få kommunal dagvård för barnet tills det som läropliktigt enligt grundskolelagen började i grundskolan. Ändringen av ordnandet av dagvården skulle träda i kraft i början av augusti 1995.

RP 34/2019 rd

Av statsfinansiella skäl och med beaktande av den rådande dåliga situationen i kommunerna sköt man flera gånger upp bestämmelserna om att utvidga valfriheten till kommunal dagvård eller stöd för hemvård av barn med en åldersklass för att omfatta föräldrar med barn under fyra år. Till slut föreslogs det att hela stödsystemet för vård av små barn skulle ändras och slutligen trädde lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn i kraft den 1 augusti 1997. Valfriheten och stödet för hemvård av barn utvidgades inte till att gälla treåringar.

År 1995 lades det fram ett förslag om att den ändring som skulle garantera barn under skolåldern rätt till dagvård och som planerats träda i kraft i början av augusti 1995 skulle träda i kraft vid ingången av 1997. Förslaget godkändes dock inte, utan utvidgningen av den subjektiva rätten till dagvård till att omfatta alla barn som ännu inte nått läropliktsåldern trädde i kraft vid ingången av 1996. På detta sätt hade ordnandet av dagvården ändrats från en behovsprövad tjänst till en subjektiv rätt för föräldrarna. Rätten att få service berodde inte längre på om kommunen hade reserverat anslag för att anordna servicen, utan en dagvårdsplats måste ordnas när familjen uppfyllde förutsättningarna för att få servicen och kommunerna hade inte längre prövningsrätt vid beviljandet av platsen.

Nästa betydande fundamentala ändring skedde när beredningen, förvaltningen och styrningen av lagstiftningen om småbarnspedagogik och dagvårdstjänster överfördes från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet genom lagen om ändring av lagen om barndagvård (909/2012). Småbarnspedagogiken blev en del av systemet för fostran och utbildning. Lagen om barndagvård ändrades stegvis och i och med den ändring av lagen om barndagvård (580/2015) som trädde i kraft den 1 augusti 2015 infördes och definierades termen småbarnspedagogik och lagens namn ändrades till lagen om småbarnspedagogik.

I lagen om barndagvård hade det handlat om att föräldrarna hade en subjektiv rätt att få en dagvårdsplats för sitt barn. I lagen om småbarnspedagogik, som trädde i kraft i augusti 2015, föreskrevs det i stället om barns rätt till småbarnspedagogik. Med den här ändringen ville man uttryckligen understryka varje barns rätt till systematisk och målinriktad småbarnspedagogik.

I enlighet med programmålen i regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering begränsades barnens rätt till småbarnspedagogik genom en lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik (108/2016) som trädde i kraft den 1 augusti 2016.

En totalreform av lagen om småbarnspedagogik trädde i kraft den 1 september 2018. Enligt den gällande lagen om småbarnspedagogik har alla barn rätt att delta i 20 timmar småbarnspedagogik i veckan. Barn har dock rätt till småbarnspedagogik som heldagsvård om föräldrarna eller andra vårdnadshavare antingen arbetar eller studerar på heltid eller är sysselsatta på heltid som företagare eller i eget arbete. Barn har dessutom enligt behov rätt till mer omfattande småbarnspedagogik än 20 timmar på grund av att föräldrarna är deltidsanställda eller tillfälligt anställda, deltar i sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller av något annat motsvarande skäl. Småbarnspedagogiken ska också alltid ordnas som heldagsvård, när det behövs med tanke på barnets utveckling eller behov av stöd eller på grund av familjens omständigheter eller om det annars är förenligt med barnets bästa. Barn som har rätt till mer omfattande småbarnspedagogik än 20 timmar, har också innan de nått läropliktsåldern rätt att på deltid delta i småbarnspedagogisk verksamhet som ordnas utöver förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

2.5 Statistikuppgifter om barn som deltar i småbarnspedagogiken

Enligt statistikuppgifter för 2017 från Institutionen för hälsa och välfärd (Statistikrapport 32/2018) deltog sammanlagt 247 968 barn i Finland i småbarnspedagogik 2017, vilket innebär att cirka 71 procent av barnen i åldern 1—6 år deltog antingen i kommunal eller i privat småbarnspedagogik.

I den kommunala småbarnspedagogiken på daghem och i familjedagvård deltog 84,3 procent av alla de barn som deltog i småbarnspedagogisk verksamhet.

Servicesedel för småbarnspedagogik användes av 9,5 procent (23 449 barn) av alla barn som deltog i småbarnspedagogiken. Av de barn som deltog i småbarnspedagogiken hörde 6,3 procent (15 587 barn) till dem som fick stöd för privat vård.

Det finns stora åldersmässiga och även regionala skillnader i andelen barn inom småbarnspedagogiken.

Enligt statistikrapporten för 2016 från Institutet för hälsa och välfärd deltog omkring 10 procent av barnen i kommunal småbarnspedagogik i högst 20 timmar småbarnspedagogik per vecka (THL, Statistikrapport 30/2017). År 2016 fick uppskattningsvis 14 300 barn av de barn som deltog i kommunal småbarnspedagogik intensifierat eller särskilt stöd. Detta är cirka 7 procent av de barn som deltar i småbarnspedagogik ordnad av kommunen. Av barnen med stöd var majoriteten (72 procent) pojkar.

2.6 Bedömning av nuläget

Rätten till småbarnspedagogik har varit behovsprövad sedan den 1 augusti 2016. Innan dess hade alla barn en subjektiv rätt till småbarnspedagogik och rätten till småbarnspedagogik var inte begränsad. Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik till 20 timmar i veckan grundade sig på regeringsprogrammet av den 27 maj 2015 för statsminister Sipiläs regering. Man försökte uppnå besparingar genom att begränsa rätten till småbarnspedagogik. I propositionen som innehöll lagändringen om begränsningen bedömdes besparingarna omfatta cirka 10 800 barn. De totala årliga besparingarna enligt statsandelssystemet bedömdes uppgå till ungefär 62 miljoner euro.

Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik krävde också ändringar av stödbeloppet för stödet för privat vård av barn och i FPA:s praxis för beviljande av stödet. Rätten till stöd för privat vård begränsades på motsvarande sätt som rätten till småbarnspedagogik och det föreskrevs att kommunen fattar beslut om det högre stödbeloppet. Även om kommunerna har beslutanderätt när det gäller begränsningen av rätten till småbarnspedagogik, betalar FPA ut de lagstadgade barnavårdsstöden enligt samma grunder för hela landet. Därför tillämpar FPA bestämmelserna om omfattningen av rätten till småbarnspedagogik och stödbeloppet i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn och lagen om småbarnspedagogik också i de fall då kommunen inte har begränsat omfattningen av rätten till den kommunala småbarnspedagogiken. Även om den som ansöker om stöd för privat vård av barn bor i en kommun som inte har infört begränsningen av rätten till småbarnspedagogik, betalas stödet enligt den lägre nivån när det finns grunder för detta enligt lagen. I praktiken har många kommuner av de som inte begränsat omfattningen av rätten till småbarnspedagogik gett den sökande ett utlåtande att bifoga

till stödansökan varav framgår att stödet för privat vård av barn får beviljas till fullt belopp med tanke på barnets utveckling eller behov av stöd eller på grund av familjens omständigheter med stöd av 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik.

En del av kommunerna har kunnat kompensera att FPA beviljat den lägre nivån av stödet för privat vård av barn med hjälp av kommuntillägg. Å andra sidan har kommuner också kunnat besluta att kommuntilläggets belopp är beroende av omfattningen av rätten till småbarnspedagogik eller att barn med rätt till högst 20 timmar småbarnspedagogik i veckan inte alls berättigar till kommuntillägg.

Oavsett bestämmelserna om omfattningen av rätten till småbarnspedagogik i lagen om småbarnspedagogik måste föräldrarna och producenten av privat vård komma överens om den dagliga tiden som barnet ska delta i den småbarnspedagogiska verksamheten. Om förutsättningarna för betalning av fullt stöd inte uppfylls, betalar FPA inte stöd till fullt belopp för att täcka kostnaderna för småbarnspedagogik på heltid.

Åsikterna om småbarnspedagogikens omfattning är delade och väcker debatt. Ändringen av rätten till småbarnspedagogik har utretts bland annat i de undersökningar som presenteras härnäst.

År 2016—2017 genomförde Uleåborgs universitet en studie om konsekvenserna av ändringarna i lagstiftningen om småbarnspedagogik inom statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (Puroila & Kinnunen 2017). Inom VakaVai-projektet samlades uppgifter in genom enkäter som var riktade till chefer inom den kommunala småbarnspedagogiken, föreståndare för privata daghem, anställda inom småbarnspedagogiken och föräldrar. Svar inkom från småbarnspedagogikshefer i 212 kommuner (71,4 procent av kommunerna på fastlandet) och när det gäller de privata daghemmen besvarades enkäten av 120 daghemsföreståndare.

En del av projektet handlade om att utreda konsekvenserna av begränsningen av rätten till småbarnspedagogik. Enligt resultaten var i synnerhet de anställda och föräldrarna kritiska till begränsningen av barnens subjektiva rätt till småbarnspedagogik. Kommunerna på fastlandet hade träffat sinsemellan olika avgöranden i fråga om rätten till småbarnspedagogik. Av de kommuner som deltog i enkäten 2016 hade 132 begränsat den, medan man i 77 kommuner beslutat att låta den förbli oförändrad. Kommunens storlek eller regionala läge inverkar inte på de här besluten. Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik hade omfattat cirka 5 500 barn.

Nästan hälften av cheferna inom den kommunala småbarnspedagogiken (49,2 procent) bedömde att begränsningen av rätten till småbarnspedagogik hade inverkat positivt på nyttjandet av resurserna. Samma bedömning gjorde 14 procent av de privata daghemmens föreståndare. Även om en så stor andel av de kommunala småbarnspedagogiksheferna bedömde att resurserna kunde utnyttjas bättre tack vare begränsningen, ansåg de flesta av dem i de kommuner där rätten till småbarnspedagogik hade begränsats att man genom detta inte uppnådde några betydande ekonomiska effekter. Av de 128 chefer som svarade på frågan bedömde 99 att kostnaderna för småbarnspedagogiken på årsnivå förblev lika stora som innan rätten begränsades.

I de kommuner där kostnaderna bedömdes minska, uppskattades de årliga kostnaderna minska till följd av begränsningen av rätten till småbarnspedagogik med sammanlagt cirka 8 miljoner

euro i 26 kommuner. På kommunnivå varierade uppskattningarna mellan 21 500 euro och 3 miljoner euro. De minskade kostnaderna förklarades i regel med besparingar i fråga om personal- och fastighetskostnader.

Enligt materialet från VakaVai-undersökningen hade långtifrån alla kommuner infört begränsningen och de förväntade sparmålen hade därmed inte heller nåtts. Kommunernas olika praxis försatte barn och familjer i ojämlik ställning i fråga om tjänsternas omfattning och tillgången till dem.

Enligt resultaten av VakaVai-projektet bedömde både cheferna inom den kommunala småbarnspedagogiken och föreståndarna för de privata daghemmen att begränsningen av rätten till småbarnspedagogik hade ökat det administrativa arbetet. Också de anställda inom småbarnspedagogiken bedömde att det administrativa arbetet hade ökat.

Inom VakaVai-projektet utreddes också de anställdas åsikter med hjälp av en enkät. Frågorna om den subjektiva rätten till småbarnspedagogik besvarades av omkring 884—897 personer som arbetar med olika fostrande och vårdande uppgifter inom småbarnspedagogiken. Över hälften av de anställda var kritiska i sin utvärdering av de konsekvenser som begränsningen av rätten till småbarnspedagogik haft för planeringen och utförandet av det pedagogiska arbetet samt för de anställdas möjligheter att beakta barnen individuellt. Merparten av de anställda (60,9 procent) ansåg att arbetsbelastningen ökat och att arbetet i barngrupperna blivit mera utmanande. Omkring hälften av de anställda bedömde att det administrativa arbetet hade ökat på grund av begränsningen av rätten till småbarnspedagogik.

Enligt resultaten av VakaVai-projektet hade begränsningen lett till att det blivit svårare att bilda barngrupper och att granska relationstalen. Dessutom hade omsättningen och det totala antalet barn i grupperna ökat, vilket inte främjar barnens välbefinnande och dessutom belastar personalen med försämrade ork och arbetshälsa som följd. Den begränsade rätten till småbarnspedagogik har lett till att barnens närvaro varierar i daghemsgrupperna. Endast i några få kommuner har man bildat egna grupper för de barn vilkas deltagande i småbarnspedagogiken är begränsat. I praktiken innehåller grupperna barn som har rätt till småbarnspedagogik i olika omfattning och vilkas närvaro i gruppen därför kan variera mycket: en del i heldagsvård och andra en del av dagen eller endast en del av veckan. Således befinner sig grupperna i ständig förändring, vilket ökar oron. Ändringarna har inte enbart påverkat de barn som har begränsad rätt att delta i småbarnspedagogiken, utan alla barn som ingår i gruppen. Även om syftet med den gällande lagen var att trygga att barnen ska få behålla samma plats inom småbarnspedagogiken när småbarnspedagogikens omfattning ändrades, har barn i praktiken varit tvungna att byta barngrupp och till exempel inom familjedagvården är det inte alltid möjligt att behålla samma plats.

Enligt VakaVai-projektet var föräldrarnas bedömning av de konsekvenser som begränsningen av rätten till småbarnspedagogik hade för barnen synnerligen kritiska. Sammanlagt 487 föräldrar svarade på denna fråga i VakaVai-projektets enkät. Föräldrarna var oroad över att till exempel stödet för barnets individuella uppväxt, utveckling och lärande har försämrats, att barnets likvärdighet i relation till de andra barnen har försämrats och att beständigheten i barnets kamratrelationer och i relationerna mellan barnet och de vuxna har minskat. Ett barn hade också blivit tvunget att byta verksamhetsställe på grund av begränsningen, eftersom en producent av privata tjänster inte alls hade tillhandahållit småbarnspedagogik på deltid eller endast under en del av veckan.

Då rätten till småbarnspedagogik begränsades, betonades under beredningen av lagändringen att begränsningen inte fick försvåra föräldrarnas sysselsättning och deltagande på arbetsmarknaden. Enligt resultaten av VakaVai-projektet lyckades man inte nödvändigtvis med det här målet i praktiken. Föräldrarna framhöll i undersökningen att den viktigaste konsekvensen för de familjer som omfattades av begränsningen var att den hade försämrat föräldrarnas möjligheter till arbetssökning, studier och arbete (232 svar av 487). Föräldrarna upplevde också att begränsningen försämrade familjernas likvärdighet i förhållande till andra familjer. Olikheterna i kommunernas praxis för att ordna småbarnspedagogiken återspeglades i föräldrarnas bedömning av begränsningen av rätten till småbarnspedagogik. I en del kommuner var praxisen flexibel och familjernas behov beaktades, i andra orsakade enheternas inflexibilitet däremot svårigheter.

Begränsningen ansågs dock också ha positiva effekter. Inom VakaVai-projektet bedömde en del av kommunernas chefer inom småbarnspedagogiken (32,8 procent) att den ökat flexibiliteten i planeringen av tjänsterna inom småbarnspedagogiken. Av föreståndarna för de privata daghemmen bedömde däremot 17,8 procent att flexibiliteten ökat.

Jyväskylä och Tammerfors universitet samt Institutet för hälsa och välfärd samarbetar kring projektet Tasa-arvokysymykset lasten varhaiskasvatukseen, esiopetuksen ja hoidon tukien järjestelmässä - CHILDCARE där man ur ett jämlikhetsperspektiv undersöker de finländska barnavårdsstöden och tjänsterna inom småbarnspedagogik i sin helhet och utifrån de lokala variationerna. Inom projektet granskas kommunernas utbud av barnavårdsstöd och tjänster inom småbarnspedagogik, föräldrarnas val av barn dagvård och vilka stigar för småbarnspedagogik som bildas under samverkan av dessa omständigheter. Ojämlighetsfrågor undersöks å ena sidan mellan familjer och barn och å andra sidan ur ett jämställdhetsperspektiv. Studien finansieras av Rådet för strategisk forskning vid Finlands Akademi och den genomförs 2015—2020.

Inom CHILDCARE-projektet efterfrågades vilka åsikter föräldrarna till barn i ettårsåldern (8—20 mån.) hade kring klientavgifterna, omfattningen av rätten till småbarnspedagogik och daghemmens personaldimensionering. Detta var vid tillfället aktuella frågor när det gällde de genomförda lagändringarna om tjänsterna inom småbarnspedagogiken och barnavårdsstöden och de ändringar som presenterades i politiska debatter. Enkäten genomfördes 2016 och den besvarades av 2 696 föräldrar i ett område bestående av tio kommuner. Kommunerna skiljer sig från varandra i fråga om det geografiska läget, invånarantalet, sysselsättningssituationen, näringslivsstrukturen och när det gäller de barnavårdsstöd och tjänster för småbarnspedagogik som ordnas.

Föräldrarnas åsikter om begränsningen av rätten till småbarnspedagogik varierade. Omkring 40 procent av föräldrarna ansåg att det var rätt att begränsa rätten till småbarnspedagogik. Drygt en tredjedel ansåg att det var en felaktig lösning. Åsikterna om begränsningen varierade med storleken på kommunen. I Helsingfors var över hälften emot begränsningen medan man förhöll sig positivare till den i mindre kommuner. Över hälften av föräldrarna upplevde att begränsningen av rätten till småbarnspedagogik försätter barnen i en ojämlig ställning och över en tredjedel av föräldrarna ansåg att beslutet att begränsa rätten är stämplande för familjerna. Pappornas och mammornas svar var samstämmiga. De föräldrar som hade avlagt studentexamen kritiserade begränsningen mer än de som hade en annan utbildningsbakgrund. (Hietamäki m.fl. 2017).

Våren 2019 utredde undervisnings- och kulturministeriet kommunernas situation i fråga om rätten till småbarnspedagogik med hjälp av en Webropol-undersökning. Enkäten besvarades av 250 kommuner på fastlandet. Av dessa kommuner hade 135 beslutat att begränsa barnens rätt till småbarnspedagogik till 20 timmar för hela 2019.

I många inlägg av experter har det framhållits en oro för att begränsningen av rätten till småbarnspedagogik äventyrar barnens lika rätt och möjlighet att delta i småbarnspedagogiken. Barnen och familjerna är inte längre jämlika utan bostadsorten påverkar hur barnen får delta i småbarnspedagogiken. När föräldrarnas ställning på arbetsmarknaden bestämmer hur omfattande rätten är, äventyras kontinuiteten i barnets vård, fostran och undervisning, och de interaktiva relationerna blir mer varierande och mångformiga, om barnet till exempel måste byta grupp på grund av att föräldrarnas sysselsättnings- eller studiesituation ändras. Då servicen tillhandahålls som heldagsvård till exempel till följd av barnets behov av stöd eller en svår familjesituation, bidrar detta till att stämpla de barn och familjer som behöver stöd.

Centralförbundet för Barnskydd anförde den 14 november 2016 ett kollektivt klagomål mot Finland (Nr 139/2016) till Europeiska kommittén för sociala rättigheter med anledning av begränsningen av barns rätt till småbarnspedagogik. Detta klagomål grundar sig på den reviderade Europeiska sociala stadgan (FördrS 78—80/2002) och gäller rättigheterna i artikel 16, 17 och 27 (1c) i stadgan samt förbudet mot diskriminering i artikel E. Finland har gett sitt svar och klagomålet är fortfarande under behandling.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att återinföra den subjektiva rätten till småbarnspedagogik för alla barn, så att omfattningen av rätten till småbarnspedagogik inte längre ska vara beroende av vårdnadshavarnas familjeledigheter, studier eller ställning på arbetsmarknaden. Den tid som barnet deltar i småbarnspedagogiken ska grunda sig på barnets behov.

Propositionen ökar jämlikheten mellan barnen och tryggar tillgången till en småbarnspedagogik som till sin omfattning är densamma oberoende av barnets och familjens bostadsort.

Universella tjänster främjar jämlikheten, förebygger utslagning och understryker att alla barn är likställda oberoende av föräldrarnas bakgrund och familjens situation. Att rätten till småbarnspedagogik utgår från det behov som bestäms av familjen gör det också lättare för föräldrarna att kombinera arbetet och familjen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att genomföra en del av regeringsprogrammet, enligt vilket ”en subjektiv rätt till småbarnspedagogik på heltid införs”. För att detta mål ska kunna nås föreslås det i propositionen att lagen om småbarnspedagogik och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras.

Enligt förslaget ska alla barn ha rätt att delta i småbarnspedagogiken enligt sitt behov. Rätten till småbarnspedagogik ska inte längre vara beroende av om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare arbetar på heltid eller deltid, är arbetslösa eller deltar i utbildning eller arbetspraktik som ordnas som en arbetskraftspolitisk åtgärd, eller är företagare eller studerar.

Om en av barnets föräldrar är familjeledig eller vårdledig för att sköta ett annat av familjens barn eller är hemma av någon annan orsak, såsom pension eller rehabilitering, ska inte heller detta påverka småbarnspedagogikens omfattning.

Småbarnspedagogikens omfattning ska inte heller vara beroende av om småbarnspedagogiken behövs med tanke på barnets utveckling eller behov av stöd eller på grund av familjens omständigheter, utan omfattningen bedöms alltid individuellt utifrån det behov som barnet och familjen har meddelat. Vid ordnandet av småbarnspedagogiken ska man dock fortsättningsvis alltid beakta barnets bästa.

Otaliga internationella studier förordar den verkningsfulla småbarnspedagogiken av god kvalitet. Nationalekonomen James Heckman, som tilldelats Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne, har till exempel konstaterat att i synnerhet de barn som under den tidiga uppväxten möter belastande faktorer, såsom ekonomiska svårigheter, föräldrar med hälsoproblem, missbruk, problem med sociala färdigheter eller bristfälliga kamratnät, drar nytta av professionellt ledd småbarnspedagogik som ordnas i kamratgrupper. För att skillnader i färdigheter som beror på den tidiga uppväxtmiljön ska begränsas, krävs att stödet erbjuds redan när barnen ännu inte fyllt 5 år. Småbarnspedagogiken betraktas som det mest framgångsrika och kostnadseffektiva sättet att säkerställa att skillnader mellan barnen jämnas ut och att det råder jämlikhet i utbildningspolitiken, samt för att förhindra utslagning av barnen och utveckla deras kognitiva förmågor. Dessutom är vinsten med småbarnspedagogiken mycket hög. Det är inte lika kostnadseffektivt att mildra konsekvenserna av en ogynnsam uppväxtmiljö i efterhand som att förhindra en ogynnsam utveckling. Av undersökningarna framgår också att barnen har större nytta av småbarnspedagogiken än av någon annan senare utbildning. Satsningar på småbarnspedagogik jämnar ut möjligheterna för barn med olika bakgrunder och medför på detta sätt ekonomisk nytta för samhället (t.ex. Engle m.fl. 2011, Sipilä & Österbacka 2013).

Skillnaderna i barns kognitiva och icke-kognitiva färdigheter beror till stor del på familjeförhållandena. Barnens färdigheter har långverkande följder för deras utveckling, hälsa och framgång i arbetslivet. (Sipilä & Österbacka 2013). En miljö med lite intellektuell stimulans gynnar inte barnens utveckling på samma sätt som en miljö med mycket intellektuell stimulans (Heckman 2008).

Även i EU:s och OECD:s riktlinjer har småbarnspedagogikens betydelse för barns utveckling och lärande framhållits. Till exempel i den europeiska pelaren för sociala rättigheter konstateras att barn ska ha rätt till överkomlig förskoleverksamhet och barnomsorg av god kvalitet. Dessutom ska barn från mindre gynnade förhållanden ha rätt till åtgärder som ger dem lika möjligheter. I rådets slutsatser om förskola och barnomsorg (2011), som grundar sig på ett meddelande från Europeiska kommissionen, understryks småbarnspedagogikens betydelse som grund för livslångt lärande och som en ekonomiskt hållbar samhällsinvestering. Tjänster av hög kvalitet spelar en avgörande roll för att förbättra utbildningsresultaten och utvecklingen av social kompetens. Deltagande i småbarnspedagogik av god kvalitet leder till högre grundläggande kompetens och det är en verkningsfull förebyggande åtgärd mot att unga lämnar

skolan med högst grundskoleutbildning. Tillhandahållandet av en småbarnspedagogik av hög kvalitet som är allmänt och jämlikt tillgänglig främjar också bekämpningen av fattigdom och social utestängning. Också i rådets rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg av hög kvalitet som antogs våren 2019 poängteras tillgången till småbarnspedagogik av hög kvalitet. EU har som strategiska mål haft att minska andelen personer som avbryter skolgången och som löper risk för fattigdom. Pisa, OECD:s program för internationell utvärdering av elevprestationer, har också visat att elever som hade deltagit i förskoleutbildning i mer än ett år nådde bättre resultat i matematik vid 15 års ålder. De elever som inte hade deltagit i förskoleutbildning löpte tre gånger större risk att bli lågpresterande än de som hade deltagit i sådan utbildning minst ett år. Särskilt betydande är småbarnspedagogikens effekt på skolframgången för elever med invandrarbakgrund och enligt OECD motsvarar skillnaden två skolår.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Barns subjektiva rätt till småbarnspedagogik begränsades till 20 timmar i veckan från och med den 1 augusti 2016. Motsvarande begränsning infördes också i fråga om stödet för privat vård av barn i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Man beräknade att det skulle uppstå besparingar i och med ändringen av rätten till småbarnspedagogik för sammanlagt cirka 10 800 barn. Då skulle de totala årliga besparingarna i statsandelssystemet uppgå till cirka 62 miljoner euro, av vilka andelen personalkostnader skulle utgöras av omkring 69 procent, det vill säga 43 miljoner euro. Ändringen bedömdes minska kommunernas personal inom småbarnspedagogiken vid daghemmen och inom familjedagvården. Dessutom uppskattades att ändringen skulle påverka antalet vikarier och övrig personal. Med anledning av detta minskades statsandelen på årsnivå med 15,9 miljoner euro.

Statsandelssystemet är baserat på de faktiska kostnader som kommunerna meddelat. Eftersom omfattningen av en lagstadgad uppgift för kommunerna minskade i och med ändringen av rätten till småbarnspedagogik, beaktade man som kostnadsbesparing den andel av de genomsnittliga kostnaderna som beräkningsmässigt lämnade bort i och med att rätten till småbarnspedagogik ändrades till deltid eller helt lämnade bort med undantag för skolloven inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

De genomsnittliga årskostnaderna beräknades så att kostnadsutfallet viktades enligt personaldimensioneringen utifrån antagandet att antalet barn i relation till antalet anställda i vårdande och uppfostrande uppgifter är det lagstadgade. För de barn som överfördes från småbarnspedagogik på heltid till deltid beräknades kostnadsbesparingen enligt skillnaden mellan kostnaderna för heldags- respektive deltidsvård på årsbasis. För den småbarnspedagogik som inskränker sig till skolloven för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen beräknades kostnadsbesparingarna utifrån antagandet att rätten till småbarnspedagogik skulle vara begränsad till i snitt 2,5 månader i året.

Undervisnings- och kulturministeriet genomförde en undersökning på våren 2019 och i den ombads kommunerna meddela om den subjektiva rätten till småbarnspedagogik begränsats i kommunerna till följd av lagändringen. Samtidigt ombads kommunerna bedöma hur stora kostnadsbesparingarna varit om begränsningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik införts och vilken effekt den i så fall haft på personalmängden och fastighetskostnaderna.

Denna fråga besvarades av 249 kommuner, av vilka 155 stycken (62 procent av dem som svarat) i något skede hade begränsat den subjektiva rätten till småbarnspedagogik till 20 timmar i veckan efter lagändringen. Merparten av kommunerna, 80,5 procent, svarade att personalmängden förblivit oförändrad och endast 4,5 procent uppgav att den minskat. En del av kommunerna hade dessutom återtagit begränsningen genast efter de första åren och åtminstone tre kommuner kommer att slopa begränsningen under 2019. En kommun rapporterade att då begränsningen hade trätt i kraft, ökade antalet barn i kommunens klubbverksamhet. I en del kommuner har deltagandet i småbarnspedagogiken ökat till följd av andra åtgärder under den tid som den subjektiva rätten till småbarnspedagogik varit begränsad och då har kommunens eftersträlvade besparingar inte nåtts.

Eftersom kommunerna inte har vidtagit de förväntade sparåtgärderna i den grad som förutsattes då den subjektiva rätten till småbarnspedagogik begränsades, har de uppskattade totala besparingarna inte infriats och kostnadsunderlaget har inte minskat på förväntat sätt. Detta visar också kommunernas ekonomiska statistik vid en granskning av hur lönerna och de interna och externa hyrorna har utvecklats under 2015—2017.

Endast tolv kommuner uppgav i undersökningen att antalet anställda minskat och att kostnadsbesparingar gjorts. I elva kommuner hade begränsningen omfattat fler än fem barn, och de besparingar som de här kommunerna presenterade, motsvarade i snitt 27 procent av de uppskattade kostnadsbesparingarna för personalkostnaderna i regeringspropositionen. Endast tre kommuner uppvisade besparingar i euro för kostnaderna för lokalerna och en stor del av kommunerna uppskattade att ändringen inte hade haft någon effekt på de här kostnaderna. Ändringen kan ha medfört en utglesning av de befintliga lokalerna då antalet barn minskade, men detta har inte medfört några besparingar. Enkätsvaren får stöd också av den VakaVai-utredning som Uleåborgs universitet genomförde 2017. I den kartlades konsekvenserna av de ändringar i lagstiftningen om småbarnspedagogik som genomfördes 2015 och 2016. Enligt utredningen bedömde majoriteten av cheferna inom småbarnspedagogiken i de kommuner där den subjektiva rätten till småbarnspedagogik begränsats att begränsningen inte hade haft några betydande ekonomiska effekter. Av de som svarade på undersökningen bedömde 77,3 procent att de totala kostnaderna för småbarnspedagogiken på årsnivå förblir lika stora som före begränsningen.

Av de skriftliga svaren från den undersökning som gjordes av undervisnings- och kulturministeriet våren 2019 framgår dock att det var svårt att uppskatta besparingarna på grund av andra förändringar i verksamhetsmiljön, till exempel förändrat antal barn och det ändrade relationstalet för gruppstorlekarna. Däremot har de kommuner som uppskattat att det inte uppstått några besparingar, medgett att till exempel ett ökat antal barn har kunnat motväga de besparingar som eventuellt annars hade kunnat realiseras. Därmed kommer slopandet av begränsningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik att öka kostnaderna också för sådana kommuner, även om de inte kunnat visa på några besparingar i euro.

Baserat på kommunernas svar har undervisnings- och kulturministeriet beräknat att kostnaderna har kunnat minska med i snitt 27 procent av den ursprungliga uppskattningen av hur personalkostnaderna skulle minska. Om man antar att de övriga kostnaderna också har minskat på samma sätt, kommer återinförandet av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik att innebära merkostnader för kommunerna till ett belopp av cirka 16,7 miljoner euro.

I samband med begränsningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik beräknades också de ekonomiska effekterna med avseende på stödet för privat vård av barn. Om man uppskattar att besparingarna realiserats i samma skala för den småbarnspedagogik som ordnas med stöd för privat vård som för den kommunala småbarnspedagogiken, bedöms kostnaderna öka med cirka 0,3 miljoner euro.

Den föreslagna ändringen kommer att innebära en höjning av statsandelarna för basservicen (moment 28.90.30). År 2020 höjs statsandelarna med 7,1 miljoner euro, vilket motsvarar omkring 5/12 av de totala kostnaderna och från och med 2021 med 17 miljoner euro. Eftersom det handlar om en ny uppgift för kommunerna, täcker statsandelen kostnaderna till 100 procent.

4.2.2 Konsekvenser för barn och familjer

Alla barn ska enligt propositionen ha lika rätt att delta i småbarnspedagogiken och alla barn ska därmed vara jämlika, oberoende av föräldrarnas socioekonomiska ställning och familjernas situation. Likvärdigheten förbättras också av att stödet för privat vård av barn betalas till fullt belopp för alla barn, om barnen deltar i privat småbarnspedagogik.

Tack vare propositionen kommer barnen också att vara jämlika regionalt sett. Alla barn har oavsett bostadsort lika rätt att delta i småbarnspedagogiken. Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik ledde till att barnens bostadsort påverkade i vilken omfattning de fick delta i småbarnspedagogiken. När begränsningen av rätten trädde i kraft den 1 augusti 2016, infördes begränsningen i 132 kommuner enligt VakaVai-undersökningen, medan 77 kommuner inte begränsade rätten till småbarnspedagogik. Kommunernas praxis har varierat. En del införde begränsningen genast, andra begränsade rätten till småbarnspedagogik senare och somliga kommuner begränsade aldrig rätten till småbarnspedagogik. Barnens möjlighet att delta i småbarnspedagogiken har således varit ojämlig regionalt sett.

Också när det gäller stödet för privat vård av barn gör förslaget att situationen blir tydligare för barnen och familjerna. Detta eftersom barnen får delta i småbarnspedagogiken enligt det behov som bestäms av föräldrarna oberoende av föräldrarnas situation och familjen oavsett hemkommun kan få vårdpenning och vårdtillägg som stöd för privat vård av barn till fullt belopp samt eventuellt kommundtillägg. Föräldrarna behöver inte längre i samband med ansökan av stödet för privat vård av barn utreda till exempel hur de arbetar eller om de studerar på heltid och inte heller till denna del meddela om eventuella ändringar under stödperioden. Dessutom förbättras situationen för visstidsanställda föräldrar och deras barn, eftersom barnen har rätt till småbarnspedagogik på heltid och till fullt stödbelopp oberoende av föräldrarnas anställningsförhållanden och eventuella avbrott mellan olika anställningsförhållanden. Också alla barn i förskoleåldern ska ha rätt till småbarnspedagogik oberoende av föräldrarnas situation och den lägre nivån av stödet för privat vård av barn, som betalas utöver förskoleundervisningen, kan betalas till familjen.

Åtskilliga undersökningar och internationella jämförelser har visat att småbarnspedagogik av god kvalitet har en positiv inverkan på barnens framtida skolgång och studieframgångar samt på hur de klarar sig i samhället. Undersökningar av effektiviteten understryker dock att endast småbarnspedagogik av god kvalitet medför positiva effekter (bl.a. Melhuish m.fl. 2015). Man kan också betrakta lika rätt till småbarnspedagogik som en delfaktor i kvaliteten.

I undersökningarna anses det rent allmänt vara viktigt att delta i småbarnspedagogisk verksamhet av hög kvalitet, även om ställning inte direkt har tagits till den dagliga tiden för deltagande i småbarnspedagogiken. Dock ansåg till exempel OECD att systemet för den finländska småbarnspedagogiken var bra i sin bedömning av de universella tjänsterna inom småbarnspedagogiken och alla barns lika rätt till småbarnspedagogik i början av 2000-talet. När denna bedömning gjordes hade föräldrarna en subjektiv rätt att få en dagvårdsplats på heltid för sitt barn. (OECD Country Note. Early Childhood Education and Care Policy in Finland).

Med hjälp av universella tjänster är det också lättare att upptäcka och ingripa i de eventuella problemen med utvecklingen och inlärningen som barnen har. Inkluderande småbarnspedagogik bidrar i betydande grad till arbetet med att komma till rätta med ojämlikhet och social utestängning. Utan småbarnspedagogik av hög kvalitet byggs skillnader upp tidigt i fråga om utveckling och färdigheter mellan barn med olika socioekonomisk bakgrund och därmed förstärks en cykel där sämre förutsättningar går i arv. I undersökningen har man upptäckt skillnader redan hos 12 månader gamla barn (Hurt H. & Betancourt M. 2017).

I många undersökningar har det konstaterats att man genom småbarnspedagogik av god kvalitet kan främja en positiv utveckling och inlärning hos barn i utsatta miljöer och förhindra utslagning. Forskningsresultat som rör barn med jämförbar invandrarbakgrund visar att de barn som deltagit i småbarnspedagogik i mottagarlandet når bättre resultat i läsförståelse (OECD 2018).

Propositionen tryggar småbarnspedagogikplatsens beständighet bättre än vad den gällande lagen gör och främjar varaktigheten i de relationer som uppstår mellan barnen och de vuxna inom småbarnspedagogiken. Beständiga interaktiva relationer främjar också barnets individuella utveckling och stöder inlärningen.

Inom småbarnspedagogiken kan man också stödja föräldrarna i deras fostringsuppgift. När omfattningen av rätten till småbarnspedagogik inte är beroende av att barnet eller familjen är i behov av särskilt stöd, är det inte stämplande för barnet eller familjen om barnet deltar i småbarnspedagogik på heltid trots att föräldrarna inte arbetar. Propositionen tryggar på ett bättre sätt tillgodoseendet av barnets och familjens individuella behov.

SlopanDET av begränsningen av rätten till småbarnspedagogik gör det också lättare för barnets föräldrar att arbeta och att kombinera arbets- och familjelivet. Det blir också lättare att ta emot ett nytt arbete, när föräldrarna kan vara säkra på att barnet har en trygg plats inom småbarnspedagogiken. Situationen för föräldrarna på arbetsmarknaden kan numera variera och även förändringar i ordnandet av småbarnspedagogiken måste därmed genomföras flexibelt i enlighet med familjens behov.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

När alla barn har samma rätt till småbarnspedagogiken, minskar det administrativa arbetet för dem som ordnar den, eftersom de efter lagändringen inte längre behöver utreda hur omfattande varje barns rätt till småbarnspedagogik ska vara och föräldrarna behöver inte be om utlåtanden av olika myndigheter för att omfattningen ska kunna fastställas. Småbarnspedagogikens omfattning ska grunda sig på barnets behov. Det är dock bra att fortsättningsvis utveckla servicestyrningen inom småbarnspedagogiken och således erbjuda föräldrarna information om de tjänster

för barn och familjer som tillhandahålls i kommunen och om målen med småbarnspedagogiken för att främja barnens utveckling och lärande.

Då alla anordnare av småbarnspedagogisk verksamhet har samma skyldighet att ordna småbarnspedagogiken, bidrar detta till att verksamheten blir enhetlig och tillsynsmyndigheternas styrnings- och tillsynsuppgifter underlättas. På basis av den gällande lagen har småbarnspedagogikens omfattning i många kommuner avvägs årligen i samband med budgetberedningen och det har funnits skillnader mellan kommunerna när det gäller i vilken omfattning småbarnspedagogiken tillhandahållits. Det kan också bli lättare att bilda barngrupper då det inte sker så många förändringar i barnens närvaro på grund av variationer i föräldrarnas arbets- eller familjesituationer.

Genom reformen förenklas också behandlingsprocessen vid FPA för ansökningar om stöd för privat vård av barn. FPA behöver inte utreda omfattningen av barnets rätt till småbarnspedagogik då stödet beviljas och inte heller därefter följa upp eventuella förändringar i rätten till småbarnspedagogik. Stödbeloppet behöver inte justeras till exempel om en förälder blir föräldraledig, arbetslös eller pensionär. Också kundernas och kommunernas behov av anvisningar från FPA minskar. I och med reformen behöver de kommuner som inte har begränsat rätten till småbarnspedagogik inte ge utlåtanden om rätten till småbarnspedagogik som heldagsvård enligt 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik. Detta minskar den administrativa bördan också för kommunerna. Reformen bidrar därmed till att minska det administrativa arbetet med stödet för privat vård av barn.

I flera kommuner binds rätten till kommundillägg eller kommundilläggets belopp till omfattningen av rätten till småbarnspedagogik. I och med reformen måste kommunerna på nytt besluta om villkoren för kommundillägg. Samtidigt måste också avtalen mellan kommunerna och FPA om betalningen av kommundillägget via FPA ses över. Till denna del ökar reformen det administrativa arbetet för kommunerna och FPA som en engångsföreteelse.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Att främja deltagandet i småbarnspedagogik av hög kvalitet är en ekonomisk och social investering för framtiden både på nationell och på lokal nivå, vilket har effekt med tanke på såväl enskilda individer och lokalsamhällen som samhället i stort (t.ex. Karila 2016). Kostnadseffektiviteten för småbarnspedagogiken har beräknats vara hög i synnerhet för barnen med svagast socioekonomisk bakgrund. Tidigt stöd i de utsatta barnens miljö inverkar gynnsamt på barnens framtid.

Småbarnspedagogiken är en del av det finländska utbildningssystemet och den finländska utbildningspolitiken och de första stegen mot ett livslångt lärande tas inom den. Småbarnspedagogik av hög kvalitet stöder barnets utveckling, lärande och välbefinnande, främjar jämlikhet i utbildningen och förebygger utslagning på det sätt som konstaterats i avsnitt 4.1 De viktigaste förslagen. Vid sidan om sin utbildningspolitiska uppgift har småbarnspedagogiken också familje-, social-, arbetskrafts- och jämlikhetspolitiska uppgifter. Den är en viktig tjänst för barnen och familjerna och den gör det möjligt för barnets föräldrar att kombinera familj och arbete och stöder föräldrarna i deras fostringsuppgift. Fungerande och universella tjänster inom barnrådgivning och småbarnspedagogik samt långa familjeledigheter har betraktats som centrala faktorer för att födelsetalen i Finland var bland de högsta i Europa ännu vid 2010-talets början. Nu

har nativiteten varit på nedåtgående i Finland redan under flera år. Sloandet av begränsningen av rätten till småbarnspedagogik kan fungera som en positiv signal om att barn- och familjepolitiken håller på att utvecklas för dem som planerar att bilda familj.

Småbarnspedagogiken är också av stor betydelse för att barnen ska kunna bilda och ha kamratrelationer och för utvecklingen av den sociala kompetensen. Den understöder också integrationen av barn med invandrarbakgrund.

Utvidgningen av rätten till småbarnspedagogik underlättar föräldrarnas sysselsättning och möjligheten att ta emot kortare anställningar, eftersom barnen har en fortlöpande rätt att delta i småbarnspedagogiken, även om en förälder ibland är arbetslös. Förslaget stöder också jämställdheten mellan kvinnor och män, när båda föräldrarna har samma möjlighet att studera och arbeta. Begränsningen av rätten till småbarnspedagogik och kravet på att behovet av mer omfattande småbarnspedagogik måste påvisas gjorde det svårare i synnerhet för kvinnorna att kombinera arbetet och familjelivet, eftersom valet mellan att förvärvsarbeta och att vårda barnet fortfarande framför allt är ett val för mammorna. Mammor är klart oftare än pappor visstids- eller deltidsanställda.

Enligt Statistikcentralens uppgifter för 2018 är sysselsättningsgraden något högre bland männen än bland kvinnorna. I Finland är sysselsättningsgraden bland kvinnorna dock internationellt sett hög och nära sysselsättningsgraden bland männen, även om man inte ens strävar efter detta. Förhållandet mellan kvinnors och mäns arbetslöshetsgrad har däremot varierat över tid. De senaste åren har arbetslösheten bland männen varit högre än bland kvinnorna. Kvinnor är oftare deltids- eller visstidsanställda än männen. År 2018 arbetade 21,1 procent av de arbetande kvinnorna deltid, medan 10 procent av de arbetande männen arbetade deltid enligt Statistikcentralen. Som orsak till deltidarbetet uppgav 11,1 procent av kvinnorna att de tog hand om barnen eller andra närstående. För männen var motsvarande andel knappt en procent (0,9 procent). Antalet anställningsförhållanden på deltid har ökat både bland kvinnor och bland män sedan 2000-talets början.

När rätten till småbarnspedagogik begränsades, bedömde man att ändringen skulle minska kommunernas personal inom småbarnspedagogiken vid daghemmen och inom familjedagvården. Dessutom uppskattades att ändringen skulle påverka antalet vikarier och övrig personal. Utvidgningen av rätten till småbarnspedagogik bedöms däremot öka personalmängden i någon mån. Personalen inom småbarnspedagogiken är väldigt kvinnodominerad, varför förslaget torde höja kvinnornas sysselsättning. Propositionen kan också göra det lättare för de anställda att orka med arbetet inom den kvinnodominerade branschen.

Deltagandet i småbarnspedagogiken jämnar ut socioekonomiska skillnader och förebygger utslagning. Enligt Statistikcentralens uppgifter omfattas cirka 119 000 barn av fattigdom i Finland och det är vanligare med fattigdom i barnfamiljer med en försörjare än i familjer med två försörjare. Merparten av ensamförsörjarfamiljerna består av kvinnor och barn och risken för fattigdom är större i de här familjerna. Tillgången till småbarnspedagogik och det stöd som den erbjuder är viktiga för ensamförsörjarfamiljerna. Sysselsättningsläget för ensamförsörjarna, i synnerhet för dem med lägre utbildning, är sämre än för andra. År 2017 var arbetslöshetsgraden bland ensamförsörjare i arbetsför ålder 11,6 procent enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning, medan den var 8,2 procent bland hela befolkningen i arbetsför ålder.

4.2.5 Konsekvenser för företagen

Ändringen bedöms i någon mån påverka verksamheten för de företag som producerar privata tjänster inom småbarnspedagogik. De eventuella ändringarna är positiva. Då begränsningen av rätten till småbarnspedagogik slopas och stöd för privat vård av barn betalas ut till alla familjer till fullt belopp kan det hända att användningen av privat småbarnspedagogik som heldagsvård ökar. Begränsningen av den subjektiva rätten ledde till att en del barn var tvungna att flytta över till den kommunala småbarnspedagogiken, eftersom det inte var ekonomiskt lönsamt att ordna privat småbarnspedagogik som deltidsvård.

Begränsningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik 2016 har enligt FPA:s statistik minskat det genomsnittliga månatliga beloppet av stödet för privat vård av barn som betalas till producenten av tjänsten, även om klientavgifterna inom den privata småbarnspedagogiken har ökat. År 2015 uppgick det genomsnittliga stöd som betalades till dem som får stöd för privat vård av barn till 220,53 euro (170,90 euro/barn), medan stödet år 2018 uppgick till 193,51 euro (158,06 euro/barn). Dessutom har färre barn varit i privat vård med stöd för privat vård. År 2015 betalades stöd för privat vård för 27 698 barn och år 2018 endast för 23 119 barn. År 2018 var 4 331 barn i vård med den lägre stödnivån.

Användningen av servicesedlar har dock ökat inom småbarnspedagogiken. Detta kan förklara det minskade antalet mottagare av stöd för privat vård och det minskade antalet barn som deltar i småbarnspedagogik med stöd för privat vård. Ökningen av antalet barn inom den privata småbarnspedagogiken har under 2010-talet varit koncentrerad till småbarnspedagogik med servicesedlar, medan antalet barn med stöd för privat vård av barn har börjat minska tydligt.

Redan i den tidigare regeringspropositionen, där den subjektiva rätten till småbarnspedagogik begränsades, konstaterades att det är svårt att förutse hur enskilda familjer kommer att välja, om de kommer att använda sig av den av kommunen ordnade småbarnspedagogiken eller välja att sköta barnen hemma med hjälp av hemvårdsstöd eller med stödet för privat vård i småbarnspedagogik som ordnas av privata serviceproducenter. Till exempel kan det kommuntillägg som kommunen betalar till stödet för privat vård av barn vara av betydelse för om familjerna väljer att anlita en privat tjänst inom småbarnspedagogiken. Återinförandet av helt subjektiv rätt till småbarnspedagogik inverkar på kommuntillägget till stödet för privat vård, eftersom vissa kommuner för närvarande betalar kommuntillägg enligt två olika nivåer beroende av om barnets rätt till småbarnspedagogik är begränsad eller inte.

5 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Sverige

I Sverige är småbarnspedagogiken uppbyggd av olika verksamhetsformer. För den verksamhet som motsvarar småbarnspedagogiken i Finland använder man i Sverige termen förskola och den finländska förskoleundervisningen motsvaras av termen förskoleklass. Bestämmelser om förskolan finns i skollagen (2010:800).

I Sverige är förskolan avsedd för barn i åldern 1—5 år. Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Barn, vars

föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan. För den här verksamheten får man ta ut en skälig avgift. Barn ska även alltid erbjudas förskola, om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola. Från och med 2003 har barn i åldern 4—5 år i Sverige erbjudits avgiftsfri förskola under minst 525 timmar om året. År 2010 utvidgades denna rätt också till treåringar. I Sverige behöver förskola inte ordnas under kvällar, nätter och veckoslut, men kommunerna ska försöka ordna också skiftomsorg. År 2018 ordnade 207 kommuner av 290 skiftomsorg.

År 2018 deltog 86,5 procent av barnen i åldern 1—5 år i Sverige i den småbarnspedagogiska verksamheten. Största delen av barnen (84,8 procent) gick i förskola, medan 2,7 procent av barnen var i familjedagvård. Det finns både kommunal och privat verksamhet. Cirka 80 procent av barnen gick i kommunal förskola.

I Sverige är förskolan underställd Utbildningsdepartementet. Verksamheten styrs av en nationell läroplan som utarbetats av Skolverket, som är en myndighet som lyder under Utbildningsdepartementet. Läroplanen utfärdas genom förordning. Den första läroplanen är från 1998 och den har senast reviderats 2018. Avsikten är att främja kvaliteten på förskolan med hjälp av verksamheten vid Skolinspektionen, som är en utvärderande myndighet.

Norge

Bestämmelser om småbarnspedagogik finns i lagen om daghem (Lov om barnehager, Lov-2005-06-17 Nr 64). Kommunen ska erbjuda plats på ett daghem till alla de barn i kommunen som är under skolåldern. I det norska systemet för småbarnspedagogik finns det inte någon separat period för förskoleundervisningen, utan barnen är i daghem och börjar skolan som sex-åringar. Rätt till plats på ett daghem har från och med augusti de barn som har fyllt ett år före utgången av augusti året i fråga. Barn som fyller ett år i september, oktober eller november, har rätt till en plats i slutet av månaden i fråga. Kommunen ska ordna tillfälle att ansöka om plats på ett daghem minst en gång per år. Barn med funktionsnedsättning och barn som med stöd av barnskyddslagen behöver en plats har företrädesrätt vid utdelningen av platser. Barnens rätt att delta i småbarnspedagogik påverkas inte av att barnets föräldrar är föräldralediga eller av någon annan anledning inte arbetar. Föräldrarna får bestämma om barnet ska delta i verksamheten på deltid eller i heldagsvård.

I Norge var 91,8 procent av barnen i åldern 1—5 år på daghem år 2018. Barnen deltog främst i småbarnspedagogik på daghem och 2018 uppgick andelen barn i familjedagvård till 1,4 procent. Kommunen ansvarar för verksamheten och ser till att den motsvarar kraven i lagen. Kommunen kan ställa villkor för verksamheten, till exempel när det gäller antalet barn, barnens ålder och enheternas öppettider.

I Norge är småbarnspedagogiken underställd undervisnings- och vetenskapsministeriet (Kunnskapsdepartementet). Ministeriet gör upp en bindande nationell undervisningsplan för daghemmen. Från ingången av 2012 har ett centralt ämbetsverk (Utdanningsdirektoratet) som är underställt ministeriet ansvarat för såväl utbildningen som småbarnspedagogiken. Ämbetsverket svarar bland annat för verkställigheten av småbarnspedagogikens undervisningsplan.

Danmark

I Danmark har alla barn rätt till småbarnspedagogik fram till skolstarten. Rätten börjar när barnet är 26 veckor, det vill säga cirka 6,5 månader gammalt. Skolan börjar när barnet är 7 år, men sedan 2009 har skolstarten föregåtts av en obligatorisk klass (bornehaveklasse) som omfattar ett år. Bestämmelser om småbarnspedagogiken finns i dagvårdslagen (Lov om Dagtilbud no. 176 25/02/2019).

I Danmark deltar merparten av barnen i den offentliga småbarnspedagogiska verksamheten. År 2014 deltog 90 procent av barnen i åldern 1—2 år i småbarnspedagogiken och 97 procent av barnen i åldern 3—5 år. Nästan alla barn var i heldagsvård. Av de barn som deltar i den småbarnspedagogiska verksamheten är omkring 99 procent av barnen i åldern 3—5 år på daghem och 35 procent av barnen i åldern 1—2 år i familjedagvård. I Danmark är rätten att delta i småbarnspedagogik inte begränsad för barn vars föräldrar är föräldralediga eller av någon annan orsak inte arbetar.

I och med den nya dagvårdslagen av den 1 juli 2019 infördes 25 timmars obligatorisk småbarnspedagogik i Danmark (obligatorisk läringstilbud) för alla de barn som fyllt ett år och bor i socioekonomiskt utsatta områden och som inte deltar i den småbarnspedagogiska verksamheten. Inom småbarnspedagogiken fokuserar man på språkutveckling och introduktion till det danska samhället. Föräldrar som talar danska flytande kan om de så önskar undervisa sina barn i de här ämnena också i hemmet.

I Danmark har det administrativa ansvaret för småbarnspedagogiken ändrats ofta under de senaste åren. I dag är barn- och undervisningsministeriet (Ministeriet for Børn og Undervisning) det ministerium som ansvarar för småbarnspedagogiken. I den danska dagvårdslagen finns en nationell undervisningsplan, som fungerar som en stomme i de lokala undervisningsplanerna. Vid varje enhet ska det göras upp en lokal undervisningsplan separat för de barn som är i åldern 0—2 år och separat för dem som fyllt 3 år.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition lades den 11 juli 2019 ut på remiss på tjänsten utlåtande.fi. Sammanlagt inkom 49 yttranden från Akava ry, Fackförbundet Pro rf, riksdagens justitieombudsmans kansli, Esbo stad, Hyvinvointiala HALI ry, Offentliga och privata sektorns funktionsförbund Jyty rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Folkpensionsanstalten, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, kyrkostyrelsen, Karleby stad, KT Kommunarbetsgivarna, Regionförvaltningsverket i Lappland, barnombudsmannen, Centralförbundet för Barnskydd rf., Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Maija Mikkola, Mannerheims Barnskyddsförbund rf, Stjärnfamiljer rf, Mothers in Business MiB ry, Kvinnosaksförbundet Unionen rf, Naisjärjestöjen Keskusliitto - Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry, justitieministeriet, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, Utbildningsstyrelsen, Birkala kommun, sametinget, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, social- och hälsovårdsministeriet, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf, Finlands Kommunförbund, Förbundet för Barnavård i Finland rf, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer rf, Suomen Monikkoperheet ry, Finlands Föräldraförbund rf, Företagarna i Finland rf, Tammerfors stad, Tammerfors stadsregion, jämställdhetsombudsmannen, Tehy ry, Institutet för hälsa och välfärd THL, STTK rf, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet,

Valvira, Vanda stad, Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF rf, Förbundet för Ensamstående Föräldrar rf och diskrimineringsombudsmannen.

Eftersom remisstiden var knapp på grund av den brådskande beredningstidtabellen och inföll under sommaren, beslutade man att ordna också ett diskussionsmöte om propositionsutkastet för de viktigaste intressentgrupperna. I diskussionsmötet som hölls vid undervisnings- och kulturministeriet den 22 augusti 2019 deltog följande personer: justitiekanslersämbetet: Outi Kauppila, social- och hälsovårdsministeriet: Maire Kolimaa, finansministeriet: Tero Tyni, Regionförvaltningsverket i Södra Finland: Heli Söderqvist, Utbildningsstyrelsen: Marjo Rissanen, Kati Costiander, Pia Kola-Torvinen, Niina Junttila, Valvira: Mervi Eskelinen, Institutet för hälsa och välfärd THL: Päivi Lindberg, Folkpensionsanstalten: Riikka Lindroos, Esbo stad: Virpi Mattila, Karleby stad: Kai Kytölaakso, Birkala kommun: Sari Vätilä, Vanda stad: Sole Askola-Vehviläinen, Akava ry: Ida Mielityinen, Lotta Savinko, Hyvinvointiala HALI ry: Aino Närkki, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf: Janne Hernesniemi, Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF: Jaana Lahdenperä-Laine, Undervisningssektorns Fackorganisation rf: Kirsi Sutton, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf: Kirsi Rasinaho, Fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia rf: Jaana Manssila, Tehy rf: Eva Siitonen, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer: Johanna Pérez, STTK rf: Riitta Työlajärvi, Företagarna i Finland rf: Marja Vartiainen, Centralförbundet för Barnskydd rf: Kaisu Muuronen, Finlands Kommunförbund rf: Jarkko Lahtinen och Finlands Föräldraförbund rf: Merja Korhonen.

Merparten både av dem som närvarade vid diskussionsmötet och av dem som lämnat remissvar förhöll sig positiva till att den subjektiva rätten till småbarnspedagogik återinförs. Begränsningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik hade inte infriat de planerade besparingarna, men ökat det administrativa arbetet i kommunerna. Dessutom ansågs begränsningen ha försämrat föräldrarnas möjligheter att söka arbete, studera och arbeta. Återinförandet av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik ansågs förenligt med barnens bästa. Det ansågs också förbättra jämlikheten, jämställdheten i arbetslivet, stödja föräldrarnas sysselsättning samt kombinerandet av arbete och familjeliv. Rätten till småbarnspedagogik på heltid är ett betydelsefullt steg för jämställdhet i arbetslivet och för att nå regeringens sysselsättningsmål. I några yttranden fanns en oro för att det skulle bli långa dagar för barnen i den småbarnspedagogiska verksamheten och barnens rätt till familjeliv framhölls också. Samtidigt underströks att man med hjälp av servicestyrning måste ombesörja att då den tid som barnet deltar i småbarnspedagogiken fastställs, ska man i första hand se till barnets bästa och försöka undvika särskilt långa dagar.

Finlands Kommunförbund, Kommunarbetsgivarna och bland annat några kommuner ställde sig kritiska till den föreslagna ordalydelsen i 12 § i lagen om småbarnspedagogik. Kommunförbundet ansåg att den föreslagna lagändringen var synnerligen problematisk när det gällde det behov som enligt förslaget skulle anges av föräldern eller en annan vårdnadshavare. Även om syftet är att återinföra rätten till småbarnspedagogik sådan den var innan den begränsades, föreslogs det ändå att det i lagen skulle nämnas att vårdnadshavarna har rätt att bestämma behovet av småbarnspedagogiken. Kommunförbundet ansåg att det förblir oklart vad detta exakt innebär. Också Kommunarbetsgivarna konstaterade att ordalydelsen i paragrafen måste vara sådan att den subjektiva rätten till småbarnspedagogik inte också innefattar skiftomsorg. I enlighet med remissvaren ändrades ordalydelsen i 12 § så att den till sitt innehåll är likadan som innan rätten till småbarnspedagogik begränsades.

Ett sammandrag av remissyttrandena, inbjudan till diskussionsmötet och andra handlingar som hör till ärendet finns i statsrådets tjänst för projektinformation: <https://minedu.fi/sv/projekt?tunnus=OKM023:00/2019>

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om småbarnspedagogik

12 §. Rätten till småbarnspedagogik. I propositionen föreslås det att paragrafen ändras så att barnens rätt till småbarnspedagogik på heltid införs i enlighet med regeringsprogrammet. Eftersom tre moment stryks ur paragrafen, föreslås det att hela paragrafen skrivs om. I 1 mom. tryggas barnets subjektiva rätt till småbarnspedagogik på heltid antingen på daghem eller i familjedagvård. I lagen om småbarnspedagogik definieras inte vad som avses med småbarnspedagogik på heltid och deltid. I 35 § konstateras i samband med personaldimensioneringen att dimensioneringen inte behöver vara densamma för barn som deltar högst fem timmar om dagen och för barn som deltar mer än fem timmar om dagen i småbarnspedagogik. Indirekt konstateras alltså att småbarnspedagogik på deltid dagligen varar högst fem timmar och när den överstiger fem timmar betraktas den som småbarnspedagogik på heltid med tanke på dimensioneringen av personalen.

Eftersom man vill återinföra barnens subjektiva rätt till småbarnspedagogik på heltid, föreslogs det i det utkast till regeringsproposition som var på remiss att barn skulle ha rätt att få småbarnspedagogik enligt det behov som anges av barnet och föräldern eller en annan vårdnadshavare. Efter att utkastet varit på remiss lämnades detta dock bort ur förslaget till paragraf. Formuleringen betraktades som svårtolkad och ansågs försvåra gränsdragningen för skiftomsorgen i 13 § i lagen om småbarnspedagogik. Eftersom syftet med propositionen är att återinföra den subjektiva rätten till småbarnspedagogik, kan det anses tillräckligt att ordalydelsen i paragrafen till sitt innehåll är densamma som innan den subjektiva rätten till småbarnspedagogik begränsades. Den subjektiva rätten till småbarnspedagogik gäller den tid som reserveras för småbarnspedagogiken, i regel inom ramen för daghemmens så kallade normaltider. Det är önskvärt att föräldrarna, då de bestämmer tiden för småbarnspedagogiken, beaktar de mål för småbarnspedagogiken som tas upp i lagen om småbarnspedagogik och i grunderna för planen för småbarnspedagogik. När man anordnar småbarnspedagogik måste man även alltid ta i beaktande barnets bästa. I praktiken är maximilängden på småbarnspedagogiken högst tio timmar per dag i enlighet med 9 §. Den subjektiva rätten till småbarnspedagogik innebär däremot inte att familjen kan bestämma också platsen för småbarnspedagogiken, utan till denna del följer förfarandet i fortsättningen också 5 § i gällande lag.

I 2 mom. tryggas kompletterande småbarnspedagogik på deltid för de barn som före läropliktsåldern deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning.

I propositionen ändras inte bestämmelsen om skiftomsorg i 13 §. Om ett barn behöver skiftomsorg, ordnas detta fortsättningsvis i behövlig utsträckning för barn som behöver detta på grund av en förälders eller en annan vårdnadshavares arbete eller studier. I sin föreslagna form återställer paragrafen alla barns subjektiva rätt till småbarnspedagogik i den form som den förekom innan den lagändring som infördes 2016 genom lagen 109/2016 (RP 80/2015).

15 §. Bibehållande av samma plats inom småbarnspedagogiken. Det föreslås att den sista meningen i paragrafen stryks. Enligt den kvarstår barnets rätt till samma plats inom småbarnspedagogiken på daghemmet och om möjligt i familjedagvården, om barnets tid inom småbarnspedagogiken ändras på det sätt som anges i 12 § 1—4 mom. Eftersom det i propositionen föreslås att 12 § skrivs om för att återinföra subjektiv rätt till småbarnspedagogik på heltid för alla barn, behövs denna hänvisning inte längre.

17 §. Ansökan. I paragrafen finns bestämmelser om ansökan om småbarnspedagogik. I 4 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs det om ansökan om småbarnspedagogik i situationer då behovet av småbarnspedagogik oförutsett blir mer omfattande på det sätt som anges i 12 § 2 eller 3 mom. Eftersom det i propositionen föreslås att 12 § ska ändras så att det i 1 mom. föreskrivs om barnets rätt till småbarnspedagogik enligt barnets och familjens behov och i 2 mom. om rätten till kompletterande småbarnspedagogik för barn som deltar i förskoleundervisning, verksamhet som liknar förskoleundervisning eller grundläggande utbildning, föreslås det att hänvisningen till 12 § 2 och 3 mom. stryks.

19 §. Förfaranden gällande rätten till småbarnspedagogik. Det föreslås att paragrafen upphävs. I 1 mom. finns bestämmelser om ordnandet av småbarnspedagogiken i de situationer då ett barns rätt till småbarnspedagogik är begränsad till 20 timmar i veckan på det sätt som föreskrivs i 12 § 1 mom. i gällande lag. Enligt momentet ordnas småbarnspedagogiken i sådana situationer enligt barnets föräldrars eller vårdnadshavares beslut antingen dagligen på deltid eller under en del av veckan. Kommunen ska efter att ha hört barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare fatta beslut om regelbundna tider för den småbarnspedagogiska verksamheten för varje barn. Beslutet om de bestämda tiderna får inte fattas på så sätt att barnets rätt enligt 12 § 1 mom. inte kan tillgodoses. I 2 mom. föreskrivs det om den utredning som barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska lämna över grunderna för småbarnspedagogik på heltid.

Bestämmelsen fogades till lagen i samband med att barns rätt till småbarnspedagogik begränsades genom en ändring av lagen om småbarnspedagogik (108/2016), och avsikten är att den ska tillämpas endast i sådana situationer då barnets rätt till småbarnspedagogik är begränsad till 20 timmar i veckan. Eftersom det i propositionen föreslås att rätten till småbarnspedagogik på heltid ska återinföras för alla barn, kan paragrafen upphävas som onödig.

7.2 Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

3 §. Rätt till stöd för hemvård och privat vård. I paragrafen hänvisas det till 12 § 1—4 mom. och 12 § 5 mom. i lagen om småbarnspedagogik. Det föreslås att den paragrafen ändras så att det föreskrivs om barns rätt till småbarnspedagogik i 12 § i lagen om småbarnspedagogik. Därför föreslås det att motsvarande korrigerings görs här.

4 §. Vårdpenning. När beslutet att begränsa den subjektiva rätten till småbarnspedagogik fattades 2016, ändrades samtidigt också bestämmelserna om vårdpenningsbeloppet enligt stödet för privat vård, så att rätten till det stöd som utbetalas till privat småbarnspedagogik begränsas på motsvarande sätt som rätten till kommunal småbarnspedagogik. Eftersom det i propositionen föreslås att den subjektiva rätten till småbarnspedagogik återinförs för alla barn, är det motiverat att också ändra bestämmelserna om vårdpenning enligt stödet för privat vård, så att alla barn har rätt till vårdpenning enligt stödet för privat vård till fullt belopp.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att det föreskrivs om beloppet av vårdpenningen enligt stödet för privat vård och att det i regel ska uppgå till 160 euro. Till detta belopp betalas vårdpenning för alla de barn som har rätt till småbarnspedagogik på heltid i enlighet med 12 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik. Storleken på vårdpenningen är 58,87 euro i de fall då barnet har rätt till kompletterande småbarnspedagogik på deltid då det deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning. De penningbelopp som anges i lagen motsvarar det poängtal som fastställts för 2010 enligt lagen om folkpensionsindex och det föreslås inte att de ändras. Med tanke på tillämpningen av lagen och verkställandet av förmånerna är det enklare om de penningbelopp som anges i lagen inte ändras.

I det gällande 4 mom. anges storleken på vårdpenningen i de situationer då barnet enligt behovsprövning har rätt till småbarnspedagogik omfattande över 20 timmar per vecka. Eftersom det i propositionen föreslås att rätten till småbarnspedagogik på heltid ska återinföras för alla barn, behövs inte bestämmelsen i 4 § 4 mom. i den gällande lagen i fortsättningen, utan det föreslås att den upphävs.

4 a §. *Beslut om omfattningen av barnets rätt till småbarnspedagogik som påverkar nivån på stödet för privat vård av barn.* Enligt paragrafen fattar kommunen beslutet om barnets rätt till småbarnspedagogik på heltid. Bestämmelsen fogades ursprungligen till lagen 2016 i samband med att barns rätt till småbarnspedagogik på heltid begränsades. Eftersom omfattningen av barnets rätt till småbarnspedagogik inte längre behöver bedömas, föreslås det att paragrafen upphävs som onödig.

5 §. *Vårdtillägg.* Enligt 4 mom. är vårdtillägget till stödet för privat vård av barn dock hälften av det belopp som vårdtillägget annars skulle uppgå till för de barn som har rätt till 20 timmar småbarnspedagogik i veckan. Bestämmelsen fogades till lagen 2016 i samband med att barns rätt till småbarnspedagogik på heltid begränsades. Eftersom rätten till småbarnspedagogik på deltid i fortsättningen endast gäller de barn som i enlighet med 12 § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning, föreslås det att ordalydelsen i paragrafen ändras så att det hänvisas till 12 § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik.

22 §. *Ändringssökande.* I 4 mom. begränsas rätten till ändringssökande till den del det gäller ett sådant beslut av kommunen som gäller omfattningen av småbarnspedagogiken och som avses i lagen om småbarnspedagogik. Ändring i ett sådant beslut av kommunen som gäller omfattningen av småbarnspedagogiken får sökas i enlighet med 62 § i lagen om småbarnspedagogik. Begränsningen av rätten att söka ändring fogades ursprungligen till momentet 2016 i samband med att rätten till småbarnspedagogik på heltid begränsades. Det föreslås att ordalydelsen i momentet ändras genom att hänvisningarna till ändringssökande i ett sådant beslut som gäller omfattningen av småbarnspedagogiken stryks.

23 §. *Skyldighet att lämna uppgifter.* I 2 mom. 3 punkten åläggs kommunen skyldighet att underrätta Folkpensionsanstalten om kommunen har vetskap om att barnets rätt till småbarnspedagogik ändras så att det påverkar beloppet av stödet för privat vård av barn. Bestämmelsen fogades ursprungligen till lagen 2016 i samband med att barns rätt till småbarnspedagogik på heltid begränsades. Det föreslås att 2 mom. 3 punkten stryks som onödig.

24 §. *Utlämnande och utnyttjande av uppgifter i vissa fall.* Enligt 3 mom. har Folkpensionsanstalten, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, rätt att till kommunen lämna ut sådana uppgifter som den fått och som är nödvändiga för att bedöma omfattningen av ett barns rätt till småbarnspedagogik. Bestämmelsen fogades till lagen 2016 i samband med att rätten till småbarnspedagogik på heltid begränsades. Eftersom omfattningen av rätten till småbarnspedagogik inte längre behöver bedömas, föreslås det att momentet upphävs.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020.

9 Förhållande till andra propositioner

9.1 Samband med andra propositioner

Propositionen påverkar statsandelen för kommunal basservice. Den höjda statsandelen realiserar genom en höjning av den allmänna statsandelsprocenten. Detta kräver också en höjning av den allmänna statsandelsprocenten som anges i 55 § 1 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice. Enligt preliminära beräkningar blir höjningen 0,02 procentenheter. En exakt statsandelsprocent kan inte räknas ut ännu i detta skede, utan den klarnar i samband med beredningen av statens budgetförslag för 2020. Finansministeriet bereder de nödvändiga ändringarna i lagen om statsandel för kommunal basservice och beaktar också de kostnader som denna proposition medför.

9.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

De kostnader som propositionen medför för kommunerna har beaktats genom en höjning av finansieringen under moment 28.90.30 i statsbudgeten. År 2020 uppgår höjningen till 7,1 miljoner euro och 2021 till 17 miljoner euro.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 6 § i grundlagen (731/1999) är alla lika inför lagen. I regeringens proposition om revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd) konstateras det att paragrafen inte bara uttrycker kravet på rättslig jämlikhet utan också tanken på faktisk jämställdhet. Genom lag kan medborgare eller medborgargrupper inte utan allmänt godtagbara grunder, det vill säga godtyckligt, ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare ska bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse både då man beviljar medborgarna förmåner och rättigheter enligt lag och då man ålägger dem vissa skyldigheter. Men det är också typiskt för lagstiftningen att den för ett visst godtagbart samhällligt intresse skall bemöta människor olika för att främja bland annat faktisk jämställdhet. Grundlagsutskottet har i sin praxis uttryckligen understrukit att inga skarpa gränser för lagstiftningens prövning kan härledas ur jämlikhetsprincipen då reglering i överensstämmelse med

RP 34/2019 rd

den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (RP 309/1993 rd och de utlåtanden av grundlagsutskottet som nämns där samt t.ex. GrUU 59/2002 rd, GrUU 1/2006 rd, GrUU 38/2006 rd, GrUU 28/2009 rd, GrUU 64/2010 rd, GrUU 2/2011 rd, GrUU 12/2011 rd, GrUU 11/2012 rd).

Jämlikhetsbestämmelsen kompletteras av diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. i grundlagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Momentet förbjuder dock inte all åtskillnad mellan människor, även om åtskillnaden bygger på en av de särskilt nämnda grunderna i diskrimineringsbestämmelsen. Det väsentliga är om det är möjligt att motivera åtskillnaden på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna. Kraven på motiveringen är höga särskilt när det gäller de i bestämmelsen uppräknade förbjudna grunderna för åtskillnad. Bestämmelsen utgör inget hinder för nödvändig positiv särbehandling för att trygga den faktiska jämlikheten, det vill säga åtgärder som förbättrar ställningen och förhållandena för en viss grupp, till exempel kvinnor, barn och minoriteter (RP 309/1993 rd).

Enligt 6 § 3 mom. i grundlagen ska barn bemötas som jämlika individer och de ska ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. Utgångspunkten är därför att de grundläggande fri- och rättigheterna också omfattar barn. I praktiska situationer kan frågan dock komma att återföras till vem som för barnets talan i frågor som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna. I motiveringen till regeringens proposition (RP 309/1993 rd) konstateras det uttryckligen att man genom bestämmelsen vill betona att barn ska bemötas som jämlika i förhållande till den vuxna befolkningen, som personer som i princip har samma grundläggande fri- och rättigheter som de vuxna, och som inbördes jämlika. Bestämmelsen understryker dessutom att varje barn ska bemötas som en individ, inte enbart som ett passivt objekt för åtgärder.

Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Det allmänna ska också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Även om barndagvården inte längre från och med ingången av 2013 är socialservice i enlighet med socialvårdslagen, ska tolkningen av 19 § 3 mom. i grundlagen fortsättningsvis beaktas vid bedömningen av bestämmelser som gäller dagvårdsservice. I motiveringen till regeringens proposition (RP 309/1993 rd) konstateras det att bestämmelsen inte definierar hur social- och hälsovårdstjänsterna ska ordnas, men av bestämmelsen följer dock att man genom lagstiftning ska trygga tillgången till tillräckliga tjänster. Också de andra bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter, såsom jämlikhet och förbudet mot diskriminering, inverkar på tillgången till och sättet att ordna tjänster. Bestämmelsen knyter inte heller ordnandet av social- och hälsovårdstjänster till den nuvarande lagstiftningen, utan förutsätter att tillräckliga tjänster tryggas för alla enligt vad som närmare bestäms i lag. Då man avgör om tjänsterna ska anses tillräckliga, kan utgångspunkten enligt motiveringen vara en sådan nivå på tjänsterna som ger alla människor förutsättningar att fungera som fullvärdiga medlemmar i samhället.

Bestämmelsen om det allmännas förpliktelse att stödja personer som har omsorg om barn så att de har möjlighet att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt betonar att det huvudsakliga ansvaret för barnets utveckling och uppfostran ligger hos familjen, särskilt hos barnets föräldrar och andra som enligt lag ansvarar för omvårdnaden av barnet. Det är en uppgift för det

allmänna att stödja personer som ansvarar för omsorgen om barnet. I regeringspropositionen (RP 309/1993 rd) nämns barndagvårdssystemet som ett exempel på ett stödsystem. I motiveringen betonas också att barnets välfärd ska förstås i vid bemärkelse som både materiell och psykisk välfärd. Bestämmelsen ska därmed granskas tillsammans med de andra grundläggande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, närmast rätten till utbildning. Rätten till individuell uppväxt understryker vikten av att man beaktar barnets behov.

Efter att den första fasen av revisionen av lagen om småbarnspedagogik trädde i kraft den 1 augusti 2015, föreskriver lagen om barns rätt till småbarnspedagogik. Med begreppet småbarnspedagogik ville man understryka småbarnspedagogikens ställning i systemet för fostran och utbildning. Efter att rätten till dagvård ändrats till rätten till småbarnspedagogik bör man betona de kulturella rättigheterna i grundlagens 16 § tydligare vid analys av rättigheter och skyldigheter, utöver grundlagens 19 §.

I 16 § 2 mom. i grundlagen föreskrivs att det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, ska säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Ur individens synvinkel innebär rättigheten ett erkännande av principen om utbildning under hela livstiden. Eftersom det gäller en mycket mera omfattande rättighet än rätten till grundläggande utbildning, tryggas den inte som en subjektiv rättighet utan enligt vad som närmare regleras i lag (RP 309/1993 rd).

Finland har förbundit sig att iakttä bestämmelserna i Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter (FördrS 59—60/1991, nedan barnkonventionen). I Finland trädde konventionen i kraft 1991. Barnkonventionen förpliktar konventionsstaterna att tillförsäkra barnen rätt till skydd och omvårdnad, en del av samhällets resurser och rätt att delta i beslutsfattande som gäller dem själva och i samhällslivet. De rättigheter som är inskrivna i barnkonventionen bör tillgodoses i hela barnbefolkningens och i varje barns liv. Enligt konventionen avses med barn varje människa under 18 år. Centrala principer i konventionen är förbudet mot diskriminering, barnets bästa, barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling samt beaktandet av barnets åsikter. Enligt konventionen ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i konventionen.

Enligt artikel 3 i konventionen ska barnets bästa komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet. För detta ändamål ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder. Enligt artikel 18 ska konventionsstaterna göra sitt bästa för att säkerställa erkännandet av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppföstran och utveckling. Föräldrar eller, i förekommande fall, vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppföstran och utveckling. För att garantera och främja de rättigheter som anges i konventionen ska konventionsstaterna ge lämpligt bistånd till föräldrar och vårdnadshavare då de fullgör sitt ansvar för barnets uppföstran och säkerställa utvecklingen av institutioner, inrättningar och tjänster för vård av barn. Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn till förvärvsarbetande föräldrar har rätt att åtnjuta den

RP 34/2019 rd

barnomsorg som de är berättigade till. Enligt artikel 28 erkänner konventionsstaterna barnets rätt till utbildning, vilket inkluderar småbarnspedagogiken.

Grundlagsutskottet behandlade begränsningen av den subjektiva rätten till småbarnspedagogik i sitt utlåtande GrUU 12/2015. Utskottet konstaterade då att det behandlade lagförslaget i tillräcklig grad uppfyllde bestämmelserna i 19 § 3 mom. i grundlagen. Dock underströk utskottet att barnet måste få småbarnspedagogik som heldagsvård i situationer där barnets bästa kräver det. Utskottet förutsatte dessutom att regeringen noggrant följer upp verkställigheten av lagstiftningen, så att barnens och barnfamiljernas grundläggande rättigheter inte äventyras genom det praktiska genomförandet.

I propositionen föreslås det att lagen om småbarnspedagogik ändras så att alla barn har rätt till småbarnspedagogik på heltid. Rätten till småbarnspedagogik på heltid ska i fortsättningen inte längre vara beroende av om en förälder eller en annan vårdnadshavare arbetar eller studerar eller av familjens sociala situation. Rätt till småbarnspedagogik på deltid har i fortsättningen de barn som deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning.

Lagförslaget förbättrar jämlikheten, som det finns bestämmelser om i 6 § i grundlagen. Jämlikheten ska bedömas ur familjernas, föräldrarnas och barnens synvinkel. Barn ska bemötas som jämlika individer. Den gällande lagen försätter barnen i olika ställning beroende på hur livssituationen ser ut för deras föräldrar eller andra vårdnadshavare. Enligt lagen om småbarnspedagogik är det dock barnen som har rätt till småbarnspedagogik. I den gällande lagen påverkar livssituationen för en förälder till barnet eller en annan vårdnadshavare för sin del i vilken omfattning barnet behöver och får delta i småbarnspedagogiken. Med hjälp av propositionen kan man avsevärt förbättra såväl barnens som föräldrarnas jämlikhet och trygga att varje barn har rätt till småbarnspedagogik enligt barnets behov. Barnets rätt till småbarnspedagogik ska i fortsättningen inte vara beroende av föräldrarnas situation.

I propositionen föreslås det också att lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändras så att de familjer som väljer privat småbarnspedagogik för sitt barn i stället för kommunal småbarnspedagogik får vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn till fullt belopp utan behovsprövning. På samma sätt som barndagsvårdssystemet enligt den etablerade uppfattningen är ett sådant stödsystem som förverkligar avsikten i 19 § 3 mom. i grundlagen (RP 309/1993 rd, s. 76-), kan också stödet för hemvård och privat vård av barn anses fylla syftet med 19 § 3 mom. i grundlagen. I den gällande lagen är stödet för privat vård av barn avsevärt lägre för de barn som inte har rätt till småbarnspedagogik som heldagsvård. Bestämmelsen i 19 § 3 mom. i grundlagen om rätten till individuell uppväxt understryker å sin sida vikten av att man beaktar barnets behov (RP 309/1993 rd, s.76-). De ändringar som föreslås i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn kan, förutom att öka jämlikheten som nämns i 6 § i grundlagen, även anses förbättra barnets rätt till individuell uppväxt som nämns i 19 § 3 mom. i grundlagen. Propositionen tryggar barnets rätt till vårdpenning enligt stödet för privat vård till fullt belopp oberoende av föräldrarnas situation. Regeringspropositionen i sin helhet stärker de grundläggande fri- och rättigheterna.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

RP 34/2019 rd

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) 19 § och
ändras 12 och 15 § samt 17 § 4 mom.
som följer:

12 §

Rätten till småbarnspedagogik

Kommunen ska, utöver vad som föreskrivs i 5 §, se till att barnet innan den läroplikt som avses i lagen om grundläggande utbildning uppkommer får delta i sådan småbarnspedagogik som avses i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen får betalas. Småbarnspedagogik ska dock inte ordnas för barnet under den tid för vilken den faderskapspenning utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen får betalas.

När barnet deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning innan det nått den läropliktsålder som avses i lagen om grundläggande utbildning, ordnas kompletterande småbarnspedagogik.

15 §

Bibehållande av samma plats inom småbarnspedagogiken

Rätten till samma plats inom småbarnspedagogiken kvarstår även om barnet inte deltar i småbarnspedagogik under de avsnitt av faderskapspenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Frånvaro som beror på avsnitt av faderskapspenningsperioden ska anmälas till daghemmet eller familjedaghemmet senast två veckor innan den planerade perioden inleds.

17 §

Ansökan

Om behovet av småbarnspedagogik hos ett barn som deltar i småbarnspedagogik blir mer omfattande på grund av oförutsedd sysselsättning eller utbildning eller oförutsedda studier, ska kommunen dock omedelbart efter det att det ändrade behovet har kommit den till känna ordna en plats inom småbarnspedagogiken som fyller det utvidgade behovet.

RP 34/2019 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . _____
_____

2.

Lag

om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 4 § 4 mom., 4 a §
och 24 § 3 mom.,
sådana de lyder, 4 § 4 mom. och 4 a § i lag 544/2018 samt 24 § 3 mom. i lag 109/2016, och
ändras 3 § 1 mom., 4 § 3 mom., 5 § 4 mom., 22 § 4 mom. och 23 § 2 mom.,
sådana de lyder, 3 § 1 mom. i lag 27/2019, 4 § 3 mom. och 22 § 4 mom. i lag 544/2018, 5 § 4
mom. i lag 109/2016 och 23 § 2 mom. i lagarna 109/2016 och 544/2018,
som följer:

3 §

Rätt till stöd för hemvård och privat vård

I denna lag avsett stöd för hemvård av barn och stöd för privat vård av barn förutsätter att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare inte väljer i 12 § i lagen om småbarnspedagogik avsedd av kommunen anordnad småbarnspedagogik för barnet och att barnet faktiskt är bosatt i Finland. En över tre månader lång utlandsvistelse betraktas inte som faktisk bosättning i Finland.

---

4 §

Vårdpenning

Vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn är 160,00 euro per kalendermånad för varje barn i familjen som är berättigat till småbarnspedagogik som avses i 12 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik och 58,87 euro per kalendermånad för varje barn som är berättigat till kompletterande småbarnspedagogik som avses i 2 mom. i den paragrafen.

---

5 §

Vårdtillägg

I det fall som avses i 12 § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik är vårdtillägget till stödet för privat vård av barn dock hälften av det belopp som vårdtillägget annars skulle uppgå till.

RP 34/2019 rd

22 §

Ändringssökande

Ändring i Folkpensionsanstaltens beslut om beviljande av stöd får inte sökas genom besvär till den del beslutet gäller grunderna för bestämmande av kommundillägg enligt 20 §.

23 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Kommunen ska, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, avgiftsfritt underrätta Folkpensionsanstalten om

- 1) ett barn som har rätt till stöd får en i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om småbarnspedagogik avsedd plats inom småbarnspedagogiken,
  - 2) den småbarnspedagogik som avses 1 punkten upphör,
  - 3) kommunen har vetskap om att barnet är i sådan anstalts- eller familjevård som avses i 19 § i denna lag,
  - 4) barnet har flyttat till en annan kommun,
  - 5) kommunen har vetskap om andra än i 1—4 punkten nämnda omständigheter som påverkar utbetalningen av stödet eller stödets belopp.
-

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 7 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Undervisningsminister Li Andersson

1.

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) 19 § och
ändras 12 och 15 § samt 17 § 4 mom.
som följer:

Gällande lydelse

12 §

Rätten till småbarnspedagogik

Kommunen ska, utöver vad som föreskrivs i 5 §, se till att barnet innan den läroplikt som avses i lagen om grundläggande utbildning uppkommer får delta i 20 timmar småbarnspedagogik i veckan på en sådan av kommunen anordnad plats som avses i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen får betalas. Småbarnspedagogik ska dock inte ordnas för barnet under den tid för vilken den faderskapspenning utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen får betalas.

Med avvikelse från 1 mom. ska småbarnspedagogiken ordnas som heldagsvård om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) antingen arbetar eller studerar på heltid eller är syssel-

Föreslagen lydelse

12 §

Rätten till småbarnspedagogik

Kommunen ska, utöver vad som föreskrivs i 5 §, se till att barnet innan den läroplikt som avses i lagen om grundläggande utbildning uppkommer får delta i *sådan småbarnspedagogik som avses* i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten efter utgången av den tid för vilken moderskaps- och föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen får betalas. Småbarnspedagogik ska dock inte ordnas för barnet under den tid för vilken den faderskapspenning utanför moderskaps- och föräldrapenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen får betalas.

När barnet deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning innan det nått den läropliktsålder som avses i lagen om

Gällande lydelse

sätta på heltid som företagare eller i eget arbete. När den situationen upphört ska småbarnspedagogik fortfarande ordnas enligt detta moment i två månaders tid, förutom om barnets förälder eller en annan vårdnadshavare till barnet stannar hemma för att sköta ett annat barn som bor i familjen eller pensioneras.

Barnet har rätt till mer omfattande småbarnspedagogik än vad som föreskrivs i 1 mom. i den omfattning som behövs på grund av att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare är deltidsanställda eller tillfälligt anställda, deltar i sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller av något annat motsvarande skäl.

Barn som behöver det ska få småbarnspedagogik som heldagsvård, när det behövs med tanke på barnets utveckling eller behov av stöd eller på grund av familjens omständigheter eller om det annars är förenligt med barnets bästa.

Oberoende vad som föreskrivs i 1 mom. ska småbarnspedagogik inte ordnas när barnet deltar i sådan förskoleundervisning, annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås eller grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning. I sådana fall ska småbarnspedagogik dock ordnas enligt behov om barnet har rätt till mer omfattande småbarnspedagogik än 1 mom. föreskriver.

15 §

Bibehållande av samma plats inom småbarnspedagogiken

Rätten till samma plats inom småbarnspedagogiken kvarstår även om barnet inte deltar i småbarnspedagogik under de avsnitt av faderskapspenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Frånvaro som beror på avsnitt av faderskapspenningsperioden ska anmälas till daghemmet eller familjedaghemmet senast två veckor innan den planerade perioden inleds. *Rätten till samma plats*

Föreslagen lydelse

grundläggande utbildning, ordnas kompletterande småbarnspedagogik.

15 §

Bibehållande av samma plats inom småbarnspedagogiken

Rätten till samma plats inom småbarnspedagogiken kvarstår även om barnet inte deltar i småbarnspedagogik under de avsnitt av faderskapspenningsperioden som avses i 9 kap. 7 § i sjukförsäkringslagen. Frånvaro som beror på avsnitt av faderskapspenningsperioden ska anmälas till daghemmet eller familjedaghemmet senast två veckor innan den planerade perioden inleds.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

inom småbarnspedagogiken kvarstår på daghemmet och om möjligt i familjedagvården, om barnets tid inom småbarnspedagogiken ändras på det sätt som anges i 12 § 1—4 mom.

17 §

Ansökan

17 §

Ansökan

Om behovet av småbarnspedagogik hos ett barn som deltar i småbarnspedagogik oförutsett blir mer omfattande på det sätt som anges i 12 § 2 eller 3 mom., ska kommunen dock omedelbart efter det att det ändrade behovet har kommit den till känna ordna en plats inom småbarnspedagogiken som fyller det utvidgade behovet.

Om behovet av småbarnspedagogik hos ett barn som deltar i småbarnspedagogik blir mer omfattande *på grund av oförutsedd sysselsättning eller utbildning eller oförutsedda studier*, ska kommunen dock omedelbart efter det att det ändrade behovet har kommit den till känna ordna en plats inom småbarnspedagogiken som fyller det utvidgade behovet.

19 §

Förfaranden gällande rätten till småbarnspedagogik

(upphävts)

Kommunen ska erbjuda barn som omfattas av den rätt till småbarnspedagogik som avses i 12 § 1 mom. möjlighet att enligt barnets föräldrars eller andra vårdnadshavares beslut delta i småbarnspedagogik som ordnas antingen dagligen eller under en del av veckan. Kommunen ska efter att ha hört barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare för en bestämd tid fatta närmare beslut om regelbundna tider för den småbarnspedagogiska verksamheten för varje barn. Beslutet om de bestämda tiderna får inte fattas på så sätt att rätten enligt 12 § 1 mom. inte kan tillgodoses.

Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska inom de tidsfrister som kommunen bestämmer lämna en utredning över förutsättningarna för att barnet ska få småbarnspedagogik i större omfattning än 12 § 1 mom. föreskriver. Dessutom kan kommunen på grundad anledning även vid andra tidpunkter kräva att en sådan utredning lämnas. Barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare ska

RP 34/2019 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

utan dröjsmål när de fått vetskap om dem meddela kommunen sådana väsentliga förändringar som påverkar omfattningen av barnets rätt till småbarnspedagogik.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 4 § 4 mom., 4 a § och 24 § 3 mom.,
 sådana de lyder, 4 § 4 mom. och 4 a § i lag 544/2018 samt 24 § 3 mom. i lag 109/2016, och
ändras 3 § 1 mom., 4 § 3 mom., 5 § 4 mom., 22 § 4 mom. och 23 § 2 mom.,
 sådana de lyder, 3 § 1 mom. i lag 27/2019, 4 § 3 mom. och 22 § 4 mom. i lag 544/2018, 5 § 4 mom. i lag 109/2016 och 23 § 2 mom. i lagarna 109/2016 och 544/2018,
 som följer:

Gällande lydelse

3 §

Rätt till stöd för hemvård och privat vård

I denna lag avsett stöd för hemvård av barn och stöd för privat vård av barn förutsätter att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare inte väljer en i 12 § 1—4 mom. i lagen om småbarnspedagogik avsedd eller en med 12 § 5 mom. i den lagen förenlig av kommunen anordnad plats inom småbarnspedagogiken och att barnet faktiskt är bosatt i Finland. En över tre månader lång utlandsvistelse betraktas inte som faktisk bosättning i Finland.

4 §

Vårdpenning

Vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn är 58,87 euro per kalendermånad för varje barn i familjen som är berättigat till den småbarnspedagogik som avses i 12 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik eller till den småbarnspedagogik som avses i 12 § 5 mom. i den lagen.

Föreslagen lydelse

3 §

Rätt till stöd för hemvård och privat vård

I denna lag avsett stöd för hemvård av barn och stöd för privat vård av barn förutsätter att barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare *inte väljer i 12 § i lagen om småbarnspedagogik* avsedd av kommunen anordnad småbarnspedagogik för barnet och att barnet faktiskt är bosatt i Finland. En över tre månader lång utlandsvistelse betraktas inte som faktisk bosättning i Finland.

4 §

Vårdpenning

Vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn är 160,00 euro per kalendermånad för varje barn i familjen som är berättigat till småbarnspedagogik som avses i 12 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogik *och 58,87 euro per kalendermånad för varje barn som är berättigat till kompletterande småbarnspedagogik som avses i 2 mom. i den paragrafen.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vårdpenningen enligt stödet för privat vård av barn är dock 160,00 euro per kalendermånad för varje sådant barn i familjen vars föräldrar eller andra vårdnadshavare arbetar på heltid på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller som studerar, arbetar i eget företag eller är sysselsatta i eget arbete på heltid. Efter att den situation som nämns ovan har upphört är barnet fortfarande berättigat till stöd för privat vård enligt detta moment i två månader, förutom om barnets förälder eller en annan vårdnadshavare stannar hemma för att vårda ett annat barn i familjen eller går i pension. Rätten till en vårdpenning enligt stödet för privat vård av barn som uppgår till 160,00 euro gäller även under den tid då barnet har rätt till småbarnspedagogik omfattande över 20 timmar per vecka på grund av att barnets förälder eller en annan vårdnadshavare arbetar på deltid eller tillfälligt, deltar i sysselsättningsfrämjande service, rehabilitering eller motsvarande, eller om barnet enligt ett beslut av kommunen har konstaterats ha rätt till småbarnspedagogik på heltid enligt 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik.

(upphävts)

4 a §

Beslut om omfattningen av barnets rätt till småbarnspedagogik som påverkar nivån på stödet för privat vård av barn

(upphävts)

Det beslut enligt 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik som gäller barnets rätt till småbarnspedagogik på heltid och som avses i 4 § 4 mom. i denna lag, fattas av kommunen.

5 §

Vårdtillägg

5 §

Vårdtillägg

I det fall som avses i 4 § 3 mom. är vårdtillägget till stödet för privat vård av barn dock

I det fall som avses i 12 § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik är vårdtillägget till

Gällande lydelse

hälften av det belopp som vårdtillägget annars skulle uppgå till.

22 §

Ändringssökande

Ändring i Folkpensionsanstaltens beslut om beviljande av stöd får inte sökas genom besvär till den del beslutet gäller ett sådant beslut av kommunen som gäller omfattningen av småbarnspedagogiken och som avses i 12 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik eller grunderna för bestämmande av kommuntillägg enligt 20 § i denna lag. Ändring i ett sådant beslut av kommunen som gäller omfattningen av småbarnspedagogiken får sökas i enlighet med 62 § i lagen om småbarnspedagogik.

23 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Kommunen ska, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, avgiftsfritt underrätta Folkpensionsanstalten om

- 1) ett barn som har rätt till stöd får en i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om småbarnspedagogik avsedd plats inom småbarnspedagogiken,
- 2) den småbarnspedagogik som avses ovan upphör,
- 3) kommunen har vetskap om att barnets rätt till småbarnspedagogik ändras så att det påverkar beloppet av stödet för privat vård av barn,
- 4) kommunen har vetskap om att barnet är i sådan anstalts- eller familjevård som avses i 19 § i denna lag, eller
- 5) barnet har flyttat till en annan kommun, samt om andra möjliga omständigheter som påverkar utbetalningen av stödet eller

Föreslagen lydelse

stödet för privat vård av barn dock hälften av det belopp som vårdtillägget annars skulle uppgå till.

22 §

Ändringssökande

Ändring i Folkpensionsanstaltens beslut om beviljande av stöd får inte sökas genom besvär till den del beslutet gäller grunderna för bestämmande av kommuntillägg enligt 20 §.

23 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Kommunen ska, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, avgiftsfritt underrätta Folkpensionsanstalten om

- 1) ett barn som har rätt till stöd får en i 1 § 2 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om småbarnspedagogik avsedd plats inom småbarnspedagogiken,
- 2) den småbarnspedagogik som avses i punkten upphör,
- 3) kommunen har vetskap om att barnet är i sådan anstalts- eller familjevård som avses i 19 § i denna lag,
- 4) barnet har flyttat till en annan kommun,
- 5) kommunen har vetskap om andra än i 1—4 punkten nämnda omständigheter som

RP 34/2019 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

stödets belopp och som kommunen känner till.

påverkar utbetalningen av stödet eller stödets belopp.

24 §

24 §

Utlämnande och utnyttjande av uppgifter i vissa fall

Utlämnande och utnyttjande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, rätt att till kommunen lämna ut sådana uppgifter som den fått och som är nödvändiga för att bedöma omfattningen av ett barns rätt till småbarnspedagogik.

(upphävts)

Denna lag träder i kraft den 20 .